XII. évfolyam. Budapest, 1901. márczius 1. 258. szám.

Előfizetési ára:
Egész évre.....12 kor.
Fél évre.....6 kor.
Negyed évre.....3 kor.

Hirdetéseket felvesz a kiadóhivatal IV. Kecskeméti-utcza 5. sz.

A VENDÉGLŐS

MEGJELENIK minden hó 1. és 15-én.
SZERKESZTŐSÉG és KIADÓHIVATAL IV. kerület, Kecskeméti-utcza 5.

A Szállodások, Vendéglősök, Kávések, Pinczérek és Kávéssegédek Országos Nyugdijintézete, a Budapesti I—III. ker. Szállodások, Vendéglősök, Bor- és Sörmérők-Ipartársulata, a Budapesti Kávés-Ipartársulat, a Budapesti Kávéházi Segéd-Egylet betegsegélyző-pénztárának és a „Hungária-nagyszálloda" betegsegélyző-pénztárának

HIVATALOS KÖZLÖNYE.

Szállodások-, Vendéglősök- és Korcsmárosok-ipartársulata: IV. kerület, Himző-utcza 1. szám.

Budapesti I—III. ker. Szállodások, Vendéglősök, Bor- és Sörmérők-ipartársulata: II. ker., Medve-utcza, Fáczán.

Felelős szerkesztő: HALÁSZ ISTVÁN.
Kiadótulajdonos: WAGNER JÓZSEF IV. Kecskeméti-utcza 5.
Bérmentetlen leveleket nem fogadunk el. Kéziratokat nem adunk vissza.

»Budapesti Pinczér-Egylet« IV., rostély-utcza 1.

PAULITS JÓZSEF közvetitő-intézete. IV. papnövelde-utcza 3.

Országos Szövetségünk.

Amint hivatalos forrásból értesülünk, Magyarország vendéglősei, szállodásai és korcsmárosai megmagyarázhatlan közönynyel viseltetnek iparunk ez idő szerint egyik legfontosabb intézménye: a nemrégiben létrejött Országos Szövetség iránt. Uj tagok csak nagyon szórványosan jelentkeznek, sőt még azok a szaktársak sem nyilatkoztak valamennyien a reájuk esett választás elfogadása tekintetében, kiket erről a központi Igazgató-tanács annak idején körlevélben értesitett.

Ilyen körülmények között természetes, hogy a Szövetség nem működhetik teljes erővel, ami nyilvánvalóan azok kárára válik, kiknek érdekében iparunk vezerférfiai, időt, fáradságot nem kimélve, buzgólkodtak e nagyra hivatott intézmény létrehozatalán. Ezek pedig Magyarország összes, iparunk terén működő lakosai: szállodás, vendéglős és korcsmáros szaktársaink, kik ugyancsak helytelenül járnak el, midőn ugyszólván tudomást sem vesznek arról, hogy már véglegesen megalakult a mi Országos Szövetségünk és hogy csak ettől várható általános rossz helyzetünk javitása.

Manapság, midőn minden egyes szaktársunknak oly sokat kell küzdenie a napi kenyérért, midőn a reánk rótt adók, illetékek és egyéb közterhek sulya alatt különösen székesfővárosi szaktársaink valósággal nyomorognak, midőn az általános és minden téren megnyilvánuló gazdasági válság első sorban a mi iparunkat sujtja, elsőrendű szükséglete iparunknak ez az intézmény. Szükséges, hogy mi, a minden oldalról igazságtalanul megtámadott vendéglősök hatalmas testületet képezzünk és az egyesülésben rejlő óriási erővel haritsuk el számtalan sérelmeinket, melyek ellen egyenként teljesen hiába küzdünk. Ebből a szempontból kivánatos első sorban, hogy Magyarország összes szállodásai, vendéglősei és korcsmárosai kivétel nélkül lepjenek be a Szövetseg kötelékébe. Saját jól felfogott érdekük irja ezt elő!

A legnagyobb sajnálattal tapasztaljuk azonban, hogy eddigelé, daczára annak a lelkesedésnek, melylyel az aradi kongresszus általánosan fogadta a Szövetség megalakulását, daczára annak, hogy e Szövetség élén iparunk egyik kimagasló büszkesége, Gundel János áll, daczára annak a mozgalomnak, melyet a tömörülés érdekében iparunk többi vezérférfiai szóval és tettel inditottak, a Szövetség tagjainak száma elenyészően csekély.

Nem jól van ez igy, tisztelt Szaktárs urak; higyjék meg, hogy közönyük rendkivül káros hatásu lesz. Gondolják meg, hogy nem csupán az önök érdekét mozditják elő, hanem családjaikét is, ha belátják, hogy szükséges és hasznos dolgot cselekesznek a Szövetségbe való lépéssel, mert az önök helyzetének jobbrafordulásával szorosan forr egybe családjuké is.

Gondolják meg, hogy napjainkban, midőn a sajtó folytonosan ellenünk ingerli a közveleményt, amit napról-napra sajnálattal kell tapasztalnunk, a bennünket lépten-nyomon érő sérelmek ellen más orvoslás nincsen, mint a tömörülés. Az ipar erkölcsi és anyagi szinvonalának emelkedése joggal várható ez intézménytől, ne tartsunk tehát magunkat indokolatlanul távol: lépjünk mindannyian zászlaja alá!

Stadler contra Pázmándy.

A budapesti büntető törvényszék egymásután hozza a meglepő itéleteket. Csak pár nappal ezelőtt mentették föl Hollán Jenőt, aki három katonatisztről azt mondta, hogy nem tud köztük különbséget tenni, melyik a nagyobb gazember. Most pedig fölmentették Pázmándy Dénest, aki azt irta Stadler Károlyról, a keleti pályaudvar vendéglőséről, hogy a vendégeket rendszerint megmérgezi; nála csak abban válogathat a szerencsétlen vendég, hogy grünspan vagy fuxin által akar-e a másvilágra jutni. Stadler ur ugyan soha sincsen az üzletben, de minek is az, mikor az alkalmazottak elvégzik a höhér-mesterséget nélküle is.

Ezek ugyan erős szavak, de a biróság nem vette szószerint, hanem igen helyesen értelmezte, mikor arra fektette a fősulyt, hogy Pázmándyt milyen inteneziók vezették a czikk megirásánál. Maga a czikk ugyan nem annyira a Stadler személyével, mint inkább a magyar államvasutakkal foglalkozik, ezt dicséri és csak amiatt korholja, mert megengedi, hogy ilyen ember, mint Stadler, akinek a vasuti vendéglősök közötti számos alter ego-ja van, veszélyeztesse az utazó közönség — gyomrát.

A tárgyaláson különben igen jellemző kulisszatitkok kerültek nyilvánosságra a vendéglői konyháról Igy Pázmándy kimutatta, hogy egy hektoliter sörből 340 pohárral mérnek ki 330 pohár helyett, vagyis a hab tiz poharat töltene meg külön. Aztán a hushoz gyakran nem adnak garnirungot, de azért minden esetben felszámitják. Stadler urnak körülbelül 30.000 frt tiszta jövedelme van évenkint, mert nevetségesen csekély bért fizet, tehát nem is volna szüksége az ilyen gazdálkodásra.

Stadler Károly panaszára mult hó 16-án becsületsértés és rágalmazás vétsége czimén vonták felelősségre Pázmándyt, aki dr. Ábrahám Dezső ügyvéddel jelent meg; Stadler képviseletében pedig Eötvös Károly terjesztette elő a vádat. A tárgyaláson Zsitvay Leó elnökölt; szavazóbirák voltak: Lenk Gyula kir. táblai biró és Sántha Elemér. Az érdekes pör lefolyása a következő volt:

A tárgyalás megkezdése előtt Pázmándy a vasut panaszkönyvét a biróság rendelkezésére bocsátja, hogy abból győződjék meg, mennyi panasz merült föl Stadler vendéglője ellen; azonkivül kéri, hogy hallgassa ki a biróság Ludwigh Gyulát, az államvasutak elnökigazgatóját, Bartók Lajos lapszerkesztőt, Rendes Zsigmond hirdetési ügynököt és Spatt Ferencz pincért.

Az általános kérdésekre elmondja, hogy 51 éves, Kömlődön, Komárom-megyében született, földbirtokos, vagyona van, büntetve még nem volt.

Az elnök: Ön irta a sérelmes czikket?

Pázmándy: Én irtam, de nem tartom magamat bünösnek. Nem óhajtottam a Stadler ur becsületében gázolni, annál kevésbé rágalmazni, engemet csakis a közérdek vezetett és mint hirlapiró kötelességemnek tartottam a dolgot a közönség érdekében megirni. Különben is a czikket a magyar államvasutakról irtam, Stadler urat csak mint garnirungot állitottam oda. (Derültség.) A jogos kritika határán nem mentem tul, amit bizonyitani is fogok.

Az elnök: Tehát ön kivánja a bizonyitás megengedését?

— Mindenesetre.

Eötvös: Csak tessék bizonyitani, amit tud.

A biróság a bizonyitást elrendelte, mert Pázmándy a czikket közérdekből irta és a panaszos sem ellenzi azt. Első sorban a tanukat hallgatják ki.

Ludwigh Gyula, az államvasutak elnökigazgatója, evangélikus, 59 éves, nőtlen.

Az elnök: Emlékszik arra, hogy Pázmándy Dénes 1899-ben egy kritikát irt az államvasutak kezeléséről s ugyanakkor erős támadást intézett az állomási vendéglők ellen?

Ludwigh: Emlékszem.

— Emlékszik-e arra, hogy Stadler vendéglőst is megtámadta?

— Emlékszem.

— Milyen tapasztalatai vannak Stadler vendéglősről?

— Nálam semmi panaszt sem tettek ellene, ellenkezőleg több oldalról hallottam, hogy nagyon meg vannak vele elégedve.

— Az életmódjáról nem tud valamit, nevezetesen nem tudja, igaz-e az, hogy a vendéglőjében ritkán látni őt?

— Csak annyit tudok, hogy valahányszor én a vendéglőjében megjelentem, majdnem mindig ott találtam őt.

— Arra is történt hivatkozás, hogy a panaszkönyvben is tettek panaszt Stadler ellen. Van erről tudomása?

— Arról nem tudok.

— Ha nagyobb visszaélés történt volna, vajjon azt tudomására hozták volna-e?

— Mindenesetre.

Eötvös: Az igazgató urnak van-e arról tudomása, hogy 1895-ben valamennyi üzletvezetőségnek bizalmas utasitást küldtek, hogy a vendéglőt a régi kipróbált bérlőknek a közönség érdekében árlejtésen kivül is adják bérbe?

Ludwigh: Ilyen utasitást tényleg adtunk ki, abból a czélból, hogy a közönség érdekét kielégitsük.

— Van-e igazgató urnak arról tudomása, hogy mikor ez az inkriminált czikk megjelent, az állomásfőnök rögtön a legszigorubb vizsgálatot inditotta vendéglőjében?

— Arról nincs tudomásom.

Ábrahám: Étkezett már méltóságod abban a vendéglőben?

Ludwigh: Étkeztem.

— És nem volt semmi kifogása?

— Volt, de én nagyon kritikus ember vagyok. Az is megtörtént, hogy valamelyik étel nem izlett, de megtörtént az is, hogy megdicsértem a vendéglőst.

— A vádirat azt is mondja, hogy Pázmándy azért irta a czikket, mert más valakit akart beprotegálni a vendéglőbe. Van arról tudomása méltóságodnak, hogy Pázmándy valakit vendéglősnek protegált volna?

— Soha nem ajánlott nekem senkit.

Bartók Lajos lapszerkesztő a második tanu, azt vallja, hogy többször ebédelt a Stadler vendéglőjében s emlékszik rá, hogy Pázmándynak egyszer panaszkodott, hogy rossz volt az ebédel. Az igaz, hogy néha jól is ebédelt ott.

A következő tanu Rendes Zsigmond.

— Rosszabb kosztot, indolensebb kiszolgálást még

nem tapasztaltam, — ugymond — mint a keleti pályaudvarban.

Eötvös: Kosztolt-e ön a Stadler vendéglőjében?

— Számtalanszor.

— És csakugyan olyan rossz volt ott a koszt?

— Nagyon rossz.

— Hát akkor miért evett ott számtalanszor? (Nagy derültség.)

— Hát mit tehettem volna egyebet? Nincs minden vonaton étkező-kocsi!

— Mondja csak, az »Angol királynő«-ben jobb a koszt? (Derültség.)

Pázmándy: Emlékszik-e a tanu arra, hogy a vendéglősök e czikk után valóságos hajszát inditottak ellenem? Tehát Stadler már a sajtó utján vett elégtételt.

— Igen.

Stadler: Én ezeket a czikkeket épen ugy olvastam, mint minden más ember. Semmi befolyásom azokra nem volt. Én tisztában volam azzal, hogy nekem csak egy fórum adhat elégtételt és ez a biróság. A hajszát én rosszaltam. Kijelentem, hogy én sem Ostendébe, sem Montecarloba nem járok, reggeltől estig az üzletemben vagyok elfoglalva.

A következő tanu Spatt Ferencz, pinczér a »Sas-Kör« ben. Vallomása elfogult és jelentéktelen.

Eötvös Károly, Stadler jogi képviselője: Az inkriminált czikk a főmagánvádlót egyéni becsületében és üzleti jó hirnevében sérti. Valótlant állitani és tisztességes embert becsületében sérteni, üzleti jóhirét kipellengérezni még a közérdek hangoztatása mellett sem szabad. A vádlott meg sem kisérlette annak a bizonyitását, hogy Stadler vendéglőjében grünspannal és fuxinnal manipulál, hogy ő a felügyelet helyett Ostendében lóversenyezik, rulettezik. Ha a becsület megsemmisül, akkor vele együtt megsemmisül a hitel is, az üzlet is. Kéri a vádlottat becsületsértés és rágalmazás miatt elitélni. A büntetés mértéke előtte közönyös. A panaszos nemcsak vendéglős, de több közbizalmi állásnak is betöltője és fővárosi bizottsági tag. a VII. ker. adókivetőbizottságnak elnöke. Tehát nemcsak joga, de kötelessége is, hogy a becsületét megvédje.

Stadler: Negyvenhat év óta vagyok önálló ember, üzletemet szeretem és lelkiismerettel vezetem. Vagyont nem szereztem, mellettem sok száz ember élt. Az a bünöm, hogy koresmáros létemre idealista voltam mindig. Az atyám a magyar szabadságért vérzett el. Nyugodtan nézek ösz fejemmel a biróság itélete elé.

A védő: Pázmándy nem Stadlert támadta, csak a vendéglőjét. Csodálkozom afelett, hogy a vendéglősök annak idején nem inditottak sajtópört ellene a »Generalsaft« czikkek miatt. Az, hogy Stadler a vendégeit meg akarta mérgezni, ez csak poetica licentia (Derültség), ez nem sértés, nem rágalmazás. Fölmentést kér.

Eötvös: Ha Pázmándynak nem volt intenciója a czikkében Stadlert sérteni, mint a védője állitja, akkor hát azt sem tudta, hogy mit ir (Derültség); pedig ezt bajos olyan emberről, mint a minő Pázmándy, feltenni. Hogy Stadler a keleti pályaudvarban mellékes helyiségeket ingyen kap, ez igaz. De ezek szükséget pótolnak (Derültség) és épen nem jövedelmező források. (Derültség.) A panaszos nagy közmunkát végez, sok tiszteletbeli állást tölt be becsülettel. Hát a grünspan és a hóhérmunka poetica licentia? Hát poéta volt itt Pázmándy, aki ódát irt? (Derültség.) Hagyjuk békén ezt az egyetlen egy igaz magyar embert! A vádját fentartja.

Pázmándy végül szintén mond néhány szót a védelmére. Maga Eötvös itélte el beszédében a budapesti vendéglőket és mégis fentartja a vádat. Eötvös azt mondja, hogy ő 30 éves zsurnalisztai pályáján sohasem sértett meg senkit. Hiszen én magam segédkeztem neki több izben és hányszor tárgyaltam becsületbiróságban. És ő most engem ró meg egy közérdekben irt czikk miatt. Egész lista elbocsátott pinczér ajánlkozott nekem tanuul, de én ezt nem vettem igénybe. Nekem nem a Stadler ur személye, hanem a vendéglői rendszere ellen volt kifogásom. Kérem a fölmentésemet.

A törvényszék Pázmándy Dénest a rágalmazás és becsületsértés vétségének vádja alól fölmentette.

*

Egy napilap nyomán ennyiben adtunk hirt a szenzációs tárgyalásról. Hogy a közvélemény a felmentéssel nincs megelégedve, az bizonyos. A »Magyar Géniusz« czimü elökelö szépirodalmi lap mult vasárnapi számában p. o. ezeket irja:

»Stadlert, Pázmándyt és Eötvöst ismeri az egész székesfőváros. Stadler elökelö vendéglös. Pázmándy elökelö publiczista, Eötvös elökelö ügyvéd és iró. A »generálszaftot« ellenben sokan nem ismerik. Pázmándy ugyan azt állitja, hogy nagyon is ismeri és ezért öt is nagyon ismeri minden székesfővárosi vendéglös és pinczér. E népszerüségének köszönheti Pázmándy, hogy ha valamelyik vendéglőbe tér be egy pohár sör elfogyasztása czéljából, a frakkos Ganymédek alig akarják kiszolgálni. Boszantja ez Pázmándyt nagyon és igy természetes, hogy amikor csak lehet, lepipálja a budapesti vendéglőket. Legutóbb a keleti pályaudvar vendéglőjét intette le a »M—g« hasábjain, bérlőjét, Stadlert nem a leghizelgőbb világitásban állitván a fogyasztó közönség itélőszéke elé.

Stadler Károly azonban nem nyugodott meg Pázmándy kritikájában, ép ugy nem, mint annak idején Tina di Lorenzo, a szép olasz müvésznö. »Mire való a büntetö törvényszék?« — gondolta magában és ment nagy, nehéz panaszszal a tekintetes biró urak elé. A büntetö törvényszék azonban ezuttal ellentmondott nevének és nem büntetett. Nem először történik ez az eset. A legtöbb fölmentö itéletet helyeslessel fogadja a közvélemény, de erröl az egyröl nem mondhatnök ezt. Magyarország 30.000 vendéglöse elég okkal duzzog, mert ez az itélet fegyvert adott a közönség kezébe. Most már ujdonságban, nyilttérben garmond és cicero betükkel kedve szerint ütheti a vendéglösöket, nem lesz érte semmi bántódása! Hát bizony ez kissé különös dolog. Az idegenforgalom emeléséhez nem nagyon járul hozzá a vendéglösök elleni hajsza, ami nálunk a napisajtóban nagyon megszokott jelenség. A hozzánk jövö idegen legelsö sorban szállodáinkkal, vendéglöinkkel és kávéházainkkal ismerkedik meg. Ha mi magunk rontjuk el az étvágyát, ne csodálkozzunk, ha el sem jön, vagy ha már itt van, nyomban faképnél hagy bennünket Stadlerostól, Pázmándystól és »generálszaftostól«! Budapest vendéglöi élete — legyünk csak öszinték — nagyon magas fokon áll. A kontinens egy fövárosában sem lehet oly olcsón élni, mint Budapesten. Ha vendéglöink között egyik-másikban történik is némi szabálytalanság, ne doboljuk ezt mindjárt ki! A keleti pályaudvar vendéglöje különösen fontos az idegenforgalom szempontjából, konyhája, italai jók, miért bántjuk éppen ezt?

A millenáris kiállitás deficzitjéhez nagyban járult hozzá az a körülmény, hogy a sajtó hat hónappal megnyitása elött óriási zajt csapott, hogy milyen drága lesz majd a szálloda és az ellátás! Pedig ez nem volt igaz. Ez a ráfogás csak arra volt jó, hogy az idegenek, söt a vidékiek nagy része is otthon maradjon. A bécsi lapok, de sok német, román és franczia sajtó-organum is káröröммel vette át a mi lapjaink czikkeit. Természetes, hogy a kiállitásnak óriási kárt okozott a nagy hühó. A mi hazafias sajtónk ezuttal ugyancsak elvetette a sulykot. Kicsiny ország vagyunk. Ellenségeink száma óriási, ezek lesve-lesik az alkalmat, hogy legalább is akkorát üthessenek rajtunk, mint Pázmándy Stadleren. Ne adjunk nekik alkalmat, hogy saját flintánkkal löjjenek ránk. Ne tárjuk fel gyengéinket és igy hagyjuk békén az idegenforgalom emelésének egyik fontos tényezöjét: vendéglöi életünket. Sokkal jobb ez, mintsem gondolnók. Ha ezer vendéglö között egyben idült csizmatalpat is tálalnak roastbeef helyett, ezért ne kürtöljük ki, hogy nálunk seholsem lehet jól étkezni, mert ez nem igaz. Az ilyen hajszákkal csak maguknak ártunk, uti expositio millenaris docet!

Emlékeimből.

Irta: B.... s K... ly.

Nem tudom mire magyarázni, de legjobban szeretek olyan dolgokról irni, melyek ezelőtt 25—30 évvel történtek. Ami azonban a legkülönösebb, ezek az emlékeim gondtalan kamaszkorom pásztói élményeiből kerülnek ki. Ha nem találják t. olvasóim unalmasnak, olvassák el, hogyan csináltuk mi ezelőtt harmincz évvel a bálokat Pásztón. Mindenekelőtt ki kell jelentenem, hogy nem ment az a »bálcsinálás« olyan könnyen, mint teszem azt — ma, de ha egyszer elkezdtük, az bizony egy hétnél előbb be nem fejeződött Pásztón.

Engedjék meg szives olvasóim, hogy a bálhoz való kellékeken kezdjem.

Pásztón boldogult szüleim vagy 30 évig voltak a »Zöldfa«-vendéglő bérlői, a mely egyemeletes épület és a város közepén áll. Volt benne egy szép nagy terem, ehhez egy nagy szoba, a 4-es számu, a melyet az egész megye csak ugy nevezett a »négyes«, ezenkivül vagy 5 vendégszoba.

Ez ugyan nem »grand hoteli« numerus, de Pásztó közönségének — kivéve a bálokat és az országos vásárokat — mindig elég volt.

Mikor tehát deczemberben elhatároztuk, hogy bált rendezünk, az öreg Bock-nak tudtára adatott, hogy estére bálbizottsági gyülés tartatik; a »négyes« be legyen fütve; azonkivül Bockné asszony — az én drága emlékü jó anyám — felkéretett »némi jófélé« vacsora elkészitésére. Este aztán összejött a fiatalság és kiki letett Österreicher Zsiga (ö volt akkor az arany ifjuság vezetöje meg Keszler Zsiga) kezeibe 10—10 kemény forintokat. Ezután pedig elkezdődött — ne higyjék, hogy a bál mikénti rendezésének megbeszélése — dehogy — hanem a vacsora. Igenis a vacsora, mert üres gyomorral, meg higgadt észszel minden bolond tud gyülést tartani. Nekünk az kellett, hogy az öreg Bock sillerborától némi hangulat legyen, mert csak igy lehetett alapos kilátás arra, hogy sikert érjünk el.

De az ilyen bálrendezéshez nem elég ám egy vacsora, ahhoz több kell. Abbizony ugy is volt, az első vacsora eltartott reggel 8 óráig, de határozatul csak annyit határoztunk, hogy majd a legközelebbi vacsorán fogunk határozni. Ha nem csalódom, ez még most is ugy van — másutt is. A lányok azonban megtudták, hogy bál van készülőben, a melynek rendezése csakugyan el lett döntve a legközelebbi vacsora alkalmával. Ki lettek osztva a szerepek. Keszler Zsiga meg én a »szála« elkészitését kaptuk meg. Hogy miből áll ez? Hát tessék figyelni! Zsiga meg én kivettük az öreg Bocktól a »szálát« 20 forintért. Aztán »Csucsu«, másképen Szabó Elek fuvarossal másnap hajnalban elmentünk Aszódra a Berkes bandáját megfogadni. Aszódról felruczantunk Pestre, hogy megvegyük a »szála« kipuczolásához szükséges sárga festéket, no meg az elmaradhatatlan cotillionokat. Mindezt az utat pedig kocsin tettük, csikorgó téli időben, nem lévén még akkor vasut, minekünk pedig annyi eszünk, hogy ezt levélben is meg lehet cselekedni. Mikor aztán hazavittük a festéket, azt édes anyám megfőzte, de a termet én meg Zsiga eresztettük be és »subiczkoltuk« föl, a tánczosnéink pedig minden délután eljöttek »kibiczelni«, hogy minő szépen tudunk mi — vikszolni. Ez természetesen csak az utolsó napokban történhetett meg, mert mikor a terem fel volt vikszolva, oda bizony egy teremtett lelket sem Zsiga, sem én be nem eresztettünk.

Nyomda nem lévén, hát bizony a meghivókat »szép ékes stilusban« a rendezőségnek kellett megirni. Tánczrend? No ezt meg ugy cselekedtük meg, hogy az egyik farsangról a másikra az irott és egy példányban beramázott tánczrendet felszegeztük a karzatra, a hol Berkes játszott.

Nagy gondot okozott a rendezőségnek a »toilette«-je. Ezt mindig Östreicher Zsiga állapitotta meg, lévén ő posztókereskedője valamennyiünknek és egy személyben becses hitelezője is. Ezen a bálon Zsiga kifundálta, hogy miután a készlet galamb- és kékszinü posztókban a kelleténél nagyobb, legyen a nadrág galambszin, a kabát és mellény kék. Mondhatom pompásan festettünk, mert ugy tessék ám a dolgot megérteni, hogy ez magyar nadrág volt, lakkcsizmával; a kabát pedig az ugynevezett »Istvánka« két szép sor gömbölyü selyem gombbal. Hát bizony az akkori időben ezt a ruhát »Gubis« uram liferálta nekünk, a miért »Muki«, a másik szabó — de ez csak műkedvelő szabó volt — rém módon megorrolt, még pedig azért, mert »Muki« valamennyiünknek jó barátja és iskolatársa volt; ez azonban nem zárja ki azt, hogy a szabósághoz annyit értett, mint az öreg hajdu a harangöntéshez. A lakkcsizmákat azonban Toldi uram szállitotta, mert ehhez ő nagyon értett és »uri csizmadia« volt. A nyakkendő nem volt nálunk akkoriban fontos kérdés, mert az mindenféle szinben lehetett, csak fehérben nem.

Mikor aztán igy minden meg volt, hát elkövetkezett a nagy nap — no meg az elmaradhatatlan olvadás — egy nagy tavaszi eső, a mely olyan sarat csinált nemcsak a városban, de még az országutakon is, hogy nem lovakon, hanem ökrös szekereken jöttek a közeli falukból a »dámák« — de azért eljöttek, mert hát a pásztói bálokon még a dédanyánk sem unatkozott; de nem is ment azokból a bálokból se asszony, se lány ép ruhával haza, letánczolták azt — térdig, de nem is haragudott érte egyik se. Nemcsak a »Zöldfa« összes szobái lettek tömve idegenekkel, de minden valamire való uri családnál is 4—5 vendég kovártélyozta be magát.

Kezdődött a felvonulás, már kiki ugy jött, a mint jöhetett; mert Pásztón sem akkor, de még most sincsenek flakkerek, ezt a dolgot ott nem ismerték. Hát bizony Rasi meg Kulpin — se szó, se beszéd — a hátára vette a kisasszonyt és ugy hozta be a bálra; előbb azonban a »vörös Mari« (ez volt vagy husz évig szüleimnél szobaleány) rendbe hozta az összegyürt ruhákat. Nem 10 órakor kezdtük mi a bálokat, hogy 1 órakor hazamehessünk, hanem este 7 órakor, hogy másnap déli 12 óráig »furtonfurt járjuk«. Akkor azután egy kis früstök, mosakodás és több effélé — és este folytattuk, csak azt kellett megtennünk, hogy az öreg görögtől (Berál bácsi fötrafikos) gyertyákat (de nem faggyut) hozzunk. Ezeket aztán szépen beleraktuk a luszterba és megvolt az előkészület a bál folytatására. A mamák meg a papák ugyan elaludtak, vagy kártyázni mentek, de ez minket nem genirozott, — mi mulattunk egyfolytában. Nem is volt ott ember, aki azt merte volna mondani, hogy rosszul mulatott! Bizony megittuk mi már akkor a »Törley«-t, hanem nem ám egy-

két üveggel meg vízzel, hanem, szerénységgel legyen mondva, egy-egy pásztói bál egy fél waggon »Talismán«-t koppasztott meg fejének díszétől, és ezt mind ugy raktuk össze, nem szorult egyik a másiknak a pénzére: együtt mulattunk, együtt fizettünk!

Berkes, a czigány, sem ment sehova olyan szivesen bálra, mint Pásztóra. Szent igaz azonban, hogy a mit itt egy hét alatt keresett, azt egy nap alatt el is tudta bandájával apámurannál költeni, mert nagy gavallér czigány volt! Büszkeséggel mondhatom, az én jó barátom volt, Isten nyugosztalja!

Ma már nincsenek ilyen kedélyes és víg bálok, kihalt a régi kedv, a régi hangulat. Ma egyik ember jobban ásít a bálteremben, mint a másik. Nem tudunk a tánczért lelkesedni, el vagyunk immár fásulva! Vajjon lesz-e még másképp is?

A Budapesti Szállodások, Vendéglősök és Korcsmárosok Ipartársulata és a Budapesti Pinczéregylet

által közösen rendezett jótékonyczélu bál tegnapelőtt, február 27-én, este vette kezdetét a »Royal«-nagyszálloda díszterében és kivilágos-kivirradtig a legélénkebb lefolyásu volt. Ez a fényes bál egyike volt a szezón legelegánsabb mulatságainak és ugy erkölcsi, mint anyagi tekintetben nagyon szép siker koronázta. Az Ipartársulat részéről id. Kammer Ernő tiszteletbeli elnök, Gundel János bálelnök, Kommer Ferencz rendező-bizottsági elnök, Wirth Ferencz alelnök és Mehringer Rezső pénztárnok, minden lehetőt elkövettek már jóval a bál napja előtt, a legnagyobb siker érdekében, amely nem is maradt el. A pinczéregylet részéről Mittrovácz Adolf, Szűts Lajos és Krassy Bódog szintén nagy buzgóságot fejtettek ki. Az agilis rendező-bizottság ugyancsak kitett magáért, a nagyon szép számban megjelent hölgyközönség mulattatása tekintetében. A tánczrend pezsgős palaczkot ábrázolt, felette szőlőfürttel. A négyeseket két colonneban 240 pár tánczolta. A zenét a 6-ik gyalogezred kitűnő zenekara és Radics Béla hirneves bandája szolgáltatta.

Felemlítjük e helyen, hogy Palkovics Ede kiváló szaktársunk bájos leányát, Ilonka kisasszonyt, ezuttal láttuk először a hölgyvendégek sorában, kiknek díszes névjegyzéke a következő:

Asszonyok: Hell Józsefné, Palinkáné, Verényi Tamásné, özv. Neumann Jánosné, Prohászka Károlyné, Mittrovácz Adolfné, Wittreich Jánosné, Lindmeyer Mihályné, Willburger Károlyné, Brückner Lőrinczné, Ertmann Emilné, Kleinlein Árpádné, Krecsmann Károlyné, Varga Istvánné, Klecker Alajosné, Kecskeméti Józsefné, Wimmer Lászlóné, Hornyák Jánosné, Hurtné, Werner Adolfné, Pelczmann Ferenczné, Czurmühl Istvánné, Schnitzberger Jánosné, Techert Józsefné, Czigler Györgyné, Weisz Viktorné, Rigler Ferenczné, Czokuly Erzsébet, Czakuly Mili, Tiet Ernőné, Muhr Györgyné, Graf Flórisné, Wallerstein Ignáczné, özv. Stör Antalné, Mehringer Rezsőné, Schenk Jánosné, Hladek Józsefné, Doctor Lászlóné, Kreischer Felixné, Seidl Istvánné, Fellner Gyuláné, Pelzmann Ferenczné, Hahn Frigyesné, Angyal Ernesztin, Konzsán Lőrinczné, Horvát Józsefné, Lagas Andorné, Kreisz Józsefné, Kreisz Istvánné, Pumpa Mária, Majer Józsefné, Sűsz Károlyné (Koritnicza), Dworacsek Ferenczné, Beheim Imréné, Feuereisenné, Purczl Tamásné, Schlesinger Adolfné, Kozel Lajosné, Sommer Lajosné, Faludy Ágostonné, Szepely Flóra, Boda Józsefné, Kerecz Istvánné, Engel Mórné, Koch Józsefné, Müller Osvaldné, özv. Fuchs Antalné, Müllner Jánosné, Reich Lipótné, Schuster Józsefné, Tóth Lajosné, Kernacs Lajosné, Tóth Jenőné, Meyer Józsefné, Reinfrank Jakabné, Hoffmann Jakabné, Waltz Rezsőné, Achner Lajosné, Marchallné, Meyer Józsefné, Kerecz Ferenczné, Rosenfeld Adolfné, Frank Mihályné, Prindl Nándorné, Kállai Jenőné, Arg Lajosné, Schmidtné, Supecker Györgyné, Tollmár Jánosné, Kubát Gyuláné, Weisz Gusztávné, Mönichné, König Lipótné, Ullrich Henrikné, Mándy Mihályné, Schermann Sándorné, Kiss Bertalanné, Willibál Jánosné, Szabatiel Tivadarné, Géczy Kálmánné, Róth Manóné, Beinrohr Ferenczné, Kaiser Lászlóné, May Ferenczné, Weiler Józsefné, Klein Adolfné, Burger Károlyné, Jaicza Jánosné, Dworsák Jánosné, Bittner Jánosné, Hirrmann Ferenczné, Maloschik Jánosné, Heszmann Józsefné, Keszlerné, Szinell Lajosné, Jellinek Mórné, Sterkné, Simon Imréné, Illa Gáborné, Schmidt Jánosné.

Leányok: Rigler Ilona, Battaczni Hedvig, Battaczni Gizella, Czakuly Vilma, Tót Aranka, Rabunyi Erzsike, Stiller Annuska, Lang Mariska, Fassberger Etelka, Reimal Róza, Reimal Szidi, Winkler Anna, Winkler Teréz, Lagás Stefánia, Friesz Karolin, Dvoracsek Margitka, Gyalog Paula, Beheim Irma, Feuereisen Józsa, Purczel Irma, Purczel Anna, Schlesinger Juliska, Ág Birike, Sommer Helén, Korngut Czeczilia, Csokros Margit, Faludi Margit, Szepes Flóra, Horváth Ella, Kerecz Gizella, Engel Malvin, Engel Vilma, Koch Rózsika, Hülle Albina, Hülle Zsófia, Wurm Annus, Fuchs Mariska, Reich Juliska, Harz Carolin, Juszt Margit, Juhász Etelka, Reinfrank Hermin, Hoffmann Janka, Hahn Nusika, Mayer Adél, Abel Annuska, Rosenfeld Rózsika, Rosenfeld Sarolta, Frank Katicza, Frank Annuska, Prindl Teréz, Rach Laura, Schmidt Irmuska, Schubert Alice, Polatschek Teréz, Rasprak Erzsike, Mönich Emilia, Seifert Anna, König Matild, Asbóth Piroska, Mandy Mariska, Schermann Ilona, Kis Mariska, Beinrohr Erzsike, Kaiser Irma, Wolf Irma, Sechoczky Annuska, Sternig Zsófia, Schmidt Irma, Hell Mariska, Verenyi Gizella, Neumann Berta, Lindmayer Erzsike, Eberhardt Margit, Bleicher Erzsike, Erdtmann Margit, Erdtmann Emilia, Kretschmann Matild, Kretschmann Józsa, Kretschmann Emma, Laczold Ilona, Hornyák Anna, Hurt Etelka, Palkovics Ilonka, Ziegler Etelka, Schmidt Teréz.

A felülfizetésekről jövő számunk hoz hirt.

A borkereskedelem Magyarországon.

Minthogy már nincs messze az az idő, hogy a magyar szőlők a status quo ante állapotához meglehetősen közel lesznek azáltal, hogy nagyobb terület kerül szőlőművelés alá, a mint előbb is volt, nem lesz időszerűtlen egy pár vonással vázolni a magyar borkereskedelmet.

A régi jó időkben minden jól szituált polgár — eltekintve a nagybirtokosoktól — birt szőlővel, a melyet jól-rosszul, régi hagyományok szerint müveltek. Nem lehet állitani, hogy a borok épen rosszak voltak, mert mégis a főelv az volt, hogy jó bor teremjen, hiszen a régiek is szerették a jó itókát. Legtöbbnyire azonban szalmaborokat és ürmös terményeket tökéletesitettek, ez azonban csak ritka esetben került eladásra, mert különösen a háziasszonyok bűszkesége volt, hogy a borokat a pinczében tartsák évtizedekig azon czélból, hogy ünnepélyes alkalmakkor vele brillirozhassanak. E módon a lehetetlenséggel volt határos, hogy nyilvánosan találkozhassunk a jól kezelt finom borokkal, még kevésbé kerültek ezek a nagykereskedelembe. Ámbár a legjobb borok, mint a tokaji, ménesi, ruszti még előfordultak, de korlátozott mérvben. Ez különben a dolog természetében feküdt. Ha figyelembe vesszük, hogy például a ménesi csak két völgyben terem és a két hegyhát, a hol a kadarka, furmint és különféle sillerfajták teremnek, hosszan elnyulik, könnyen felfogható, hogy a ménesi szalmabor mennyisége csak igen mérsékelt lehet. És amellett a tehetős aradi polgár sohasem adta el ezeket a borokat.

De minthogy az örökhagyó polgárok utódai — megfelelően a mai könyelmű viszonyoknak — minél gyorsabban pénzzé óhajtották tenni e jól megőrzött bortermékeket, csakhamar szerteszét vándoroltak a finom borok.

Az lett a jelszó, hogy minél gyorsabba kell tenni a bortermelést. Csakhogy sajnos, hiába hangzott el a jelszó, bár több lett a bor, de a régi hirnévnek a kárára. Épen ugy, mint a világhirű tokaji vidék rossz karczost terem, épenugy a nemesebb ültetvények terménye is gyorsan megpréselődik és hamar forgalomba kerül. Hogy aztán a borkereskedőknél még több karczos keveredik hozzá, magától értetődik, és igy megy tönkre a termés. Természetes, hogy a hirnév csorbát szenved.

A szőlők rekonstrukciójával talán ez irányban is javulás fog beállani, mert egyrészt a kormány igen nagy fontosságot tulajdonit ezen borvidékeknek, és másrészt meg azért, mert lassankint belátják, hogy a régi rendszertelenséggel semmire sem juthatni. Ha a nagy Magyarországon körültekintünk, számos oly borvidéket találunk, melyek kitűnő borokat termelnek, de a melyeket nem ismernek. Igen szűk határok között mozgott már régóta a mi borkereskedelmünk, nevezetesen a termelés tekintetében. A nagy borkereskedők előnyős forrásból fedezték szükségleteiket, mig a vendéglősök legtöbbnyire a helyi termelésre szoritkoztak és idegen borkereskedők is csak oda mentek, a hová rendszerint ajánlatuk szólt.

Ha a modern szőlőművelés folytán a termelés jelentékenyen növekszik, a mire biztos kilátás van, ugy a borkereskedelemnek is e tekintetben alaposan meg kell változnia, hogy a szőlők jövedelme arányban álljon a reá forditott költséggel.

Hányszor találkozik az ember azzal az általános panaszszal, hogy ez vagy az ennyi száz meg ezer hektoliter bort nem képes eladni. Persze, mert a helyi fogyasztásnak nem kell ily nagy mennyiség, az idegen vevőnek pedig nincs tudomása róla. Mert hogyha már tényleg nagy stilben akarjuk kezelni a borkereskedelmet, nemcsak a nagy szaklapokban kell hirdetnünk, hanem a nyilvánosság fokozása szükséges. E czélból egész bortermő kerületek egyöntetű eljárása szükséges és a központban eladásokat kell rendezni, a mennyiséget, évfolyamot, származást nyilvánossá tenni, valamint az árakat is. Csak igy képes a stagnáló borkereskedelem önmagán segiteni és számithatnak az árak tisztességes emelkedésre, mert a vevő szivesen és jól megfizeti a jó italt.

Együttműködés, beható kereskedelem és eljárás, valamint a hirdetés minden üzlet valódi alapja!

R. E.

Miért törik meg a bor?

Tapasztalati tény, nemcsak közönséges, hanem kitűnő hegyi termésű boroknál is, hogy gyakran fekete törődest kapnak. A bor szép, tiszta, jóizű, de ha palaczkban áll egy ideig, először csak a szine kezd változni, később homályos fekete szint kap, anélkül, hogy ize megváltoznék.

Ez természetesen igen kellemetlen állapot, nemcsak azért, mert bajos az ilyen bort értékesiteni, de azért is, mivel a vendégek előtt, a kiket ilyen borral kinál meg a termesztő, nagyon rossz véleménybe jöhet borkezelési ügyességét illetőleg. Iparkodik is mindenki felfedezni ama gyógyszert, melylyel ezen segiteni lehet, de biz nehezen megy. Sokkal könnyebb ugyanis e bajnak elejét venni, mint gyógyitani.

Elejét venni pedig ezen bajnak akkor lehet, ha szüret alkalmával a must erjesztésére több gond fordittatik. Tapasztalat szerint a fekete törődés oka ezen három lehetőségre vezethető vissza: 1. Vagy kevés benne a tannin. 2. Vagy a levegő által, melynek a palaczkokba jutása által kitéletik a bor annak, hogy az ásvány-sókból bizonyos kis mennyiségű vasső-oldat fejlődik s ez festi feketére. 3. Vagy csekélyebb a szesztartalma mintsem képes lenne némely alkatrészek működő erejét megsemmisiteni. Igy, amint a levegő érinti a bort, úgy ezen alkatrészek bomlásnak indulnak, és ez okozza a szin elváltozását.

Ha a tannin hiányzik a borból, azt ugyan ki lehet pótolni, de soha annyira, mint a must erjesztése által, a melynek czélszerűen kell történnie. Mert adhatunk ugyan a borba csersavat, de meglehet, hogy a csersav arányában más alkatrészt is szaporitanunk kellene, de melyikét, azt csak vegybontás utján lehetne felismerni. Ha pedig a többi hiányos alkatrészt a csersavval összhangzásba nem hozzuk, akkor czélt nem érünk. A hiba itt mindig szüretkor történik. Ugyanis vagy lebogyózzák a fürtöket, vagy nem, de mind a két esetben oly gyorsan történik a mustnak a törkölytől való elválasztása, hogy nem volt képes elegendő cserényt magába venni. E szerint, ott ahol a tannint jóformán szaporitani akarjuk, addig kell a mustot a törkölyön hagyni, mig eléggé megtelt csersavval.

Ahol a fürtök csutái ártanának a bor szinének, vagy a bor általuk fanyar izt kapna, akkor le kell ugyan bogyózni a fürtöket, de ezután a bogyókon kell egy ideig erjedni a mustnak, hogy a bogyók hajából jól megszedje magát csersavval, sőt azon gyantatartalmu anyaggal is, melyből a must zamatja fejlődik. Ezáltal sötétebb szint kap ugyan a bor, de ha ez netalán a bor ismert jellegének hátrányára lenne, ezen lehet segiteni erős kénezés által, de csak akkor, midőn már a must tökéletesen kiforrt. Hanem a kénezett bort legalább 8 hétig nem szabad fogyasztani.

A második bajon, hogy a levegő akkor, amidőn a tiszta bort asztalra tesszük, ne gyakorolja bontó hatását, már a must erjesztésénél gondoskodni kell, hogy ne legyen a borban olyan alkatrész, mely még felbontatlan és a levegőnek ne legyen mit felbontania. Tehát a mustot forráskor tegyük ki a levegőnek, hogy érintkezzék minél jobban vele, hogy bontsa fel az utóbbi minden felbontható alkatrészt, de ehhez még meleg levegőre is van szükség, hogy a must tökéletesen kiforrjon. Ha az erjedés igy tökéletesen végbe ment, akkor fel fog bomlani minden alkatrész a saját elemeire s ekkor nem kell egyéb mint többször lefejteni a bort, hogy a felbomlott és megsemmisitett alkatrészek, melyek a hordó fenekére ülepednek, a borból tökéletesen eltávolittassanak.

Harmadszor is nagy szerepe van a borban a szesznek. Erjedéskor, mikor a czukor szeszszé alakul, az egész erjedési folyamat más irányt nyer, már ekkor a szesz gyakorolja hatalmát, t. i. megöli a fejernyét s ennek erjesztő hatása megszűnik, továbbá magába veszi az illó olajként kifejlődött borillatott és zamatot.

Némely bor jó lehet ugyan és kedves izű, de kevés a szesztartalma, már pedig az erős és szeszdus bor nem törik meg könnyen. A szeszt szaporitani csak finom cognac által lehet, de késői szüretel

is, mert ha a szőlő jól megérik, sok czukrot fog tartalmazni, amiből pedig sok szesz lesz.

Ha nem gyenge a bor, mely törődni szokott és van elegendő sav benne, akkor le kell fejteni kétszer a levegőn, így ha megszedi magát oxigénnel, akkor többé meg nem törik. *W. K.*

A bor lefejtése.

A pincekezelésben egyike a legfontosabbaknak a bor lefejtése, mert a legbefolyásosabb tényező az egészséges fogyasztásképes borok előállítására. Ezen az uton válik el a bor a söprőtől és jön érintkezésbe a levegővel, a mely körülmény kedvező hatást gyakorol abban az irányban, hogy az albumin-anyagok kiválasztása utján nagyobb borkőmennyiség, hőmérsékcsökkenés utján pedig a zavaros bor megtisztitása idéztetik elő.

Minél többször fejtik le a bort, annál gyorsabban érik és annál inkább vezet megfelelő eredményre. Legjobban megfelel az első évben háromszori lefejtés.

Az első lefejtés a söprő elválasztására szolgál és mindenkor a főerjedés megtörténte után van helye.

Mindenesetre elvetendő az ujbor hosszan fekvetartása, mert a kiholt söprősejtek kedvező talajul szolgálnak arra, hogy a bor keserű ízt kapjon, miáltal megfelelő értékcsökkenés áll elő.

A bort első lefejtésénél lehetőleg sokat érintkezésbe kell hozni a levegővel, miért is egy fekvő edénybe folyatjuk egy csapon vagy szivattyun át. Ennek persze teljesen tisztának kell lenni és ugy is kell kezelni. Hogy a friss kénlerakodást az uj bornál a megtöltés előtt elkerüljük, hogy a kénsav-fejlődmény ujabb erjedést ne idézzen elő, nem szabad a bort hidegebb helyiségbe vinni. A nyugalmas fekvés előidézi a rendes fejlődést.

A második lefejtés három hónappal később, tavaszszal, a harmadik nyáron történjék. Ha bizonyos érettséget ért el a bor nem szabad gyakran lefejteni, mert csak veszitene abból, mely különösen finomabb, zamatosabb boroknál elkerülendő.

Az ilyen borokat nem szabad már oly erősen érintkezésbe hozni a levegővel, azért a szivattyuval direkt kell átszivni egy más hordóba. Továbbá a lefejtésnek csak magas és mégis szilárd, de sohasem erős légnyomásnál kell történni, mert változásnál szénsav szabadul vagy száll föl, miáltal a söprőrészek elválnak és zavarodást idéznek elő. Minden ujonnan lefejtett bor mindig gyöngébb és ízetlenebb, mert kevesebb benne a szénsav és a zamat. Ez azonban nem lényeges, mert rövid idei beraktározásnál visszanyeri korábbi erősségét.

M. B.

Az első védbeszéd.

— »A Vendéglős« eredeti tárczája. —

Irta: **ifj. Hombár Mihály.**

Nem kis dolog az kérem alázattal, mikor egy ugynevezett »sommas« fővárosi fiskális védelmet kap. Igazi nagy védelmet, a melyben alkalma nyilik esetleg létező tehetséget kimutatni, a mire holmi apró könyvkövetelések behajtás iránti sommás járásbirósági tárgyalásoknál occassio nem igen mutatkozik.

Jelenlegi igen tisztelt princzipálisom, dr. Teleki Spekulár ilyen »sommás« minőségben szolgálja ama kevés számu felperesek érdekeit, a kiket balsorsuk irodánkba vezérel.

Kicsiny, de köpczös férfiu ő. Individuumának egyetlen férfias diszét, nem tulságosan tömött bajuszát állandóan lefelé konyitva viseli, azon hiszemben hogy ez sokkal komolyabb jelleget kölsönöz külzetének. Különben megnyerő modoru, de cassu beszédű egyén. Szeme zöldeskék, arcza kerek, orra rendes, haja? no igen a haja! erről nem szólhatok. Ha szólnék ugyanis, személyleirásom nem volna correct, mert tudja Isten kinek a hajzatát definiálnám.

A »sommás« kifejezésnek ügyvédre vonatkozó alkalmazása a magamfajta ügyvédbojtárok szokása, és alatta oly fiskálist értünk, a kinek irodáját 500 forint értékünél nagyobb még nem, de kizárólag csak polgári vagy kereskedelmi kereset hagyta el.

A feletti bánatában, hogy ő is csak oly névtelen a sok között, mint több más vele egykoru kartársa, princzipálisom egy időben telkekkel kezdett spekulálni. — Ugyanis ez üzletág majdnem az egyetlen, a mely nem incompatibilis az ügyvédi méltósággal. Azonban — sajnos ép azok a négyszögölek mutattak nem várt árhanyatlást, a melyek tulajdonjogát a saját nevére iratta, minek folytán tetemes veszteséggel szegre akasztotta, a fundusokat respective hirtelen megszabadult a külső-örömvölgy-utcza és Csömör község ez ominózus részleteiből, és ujult erővel látott hozzá a sommás eljárásnak megfelelő eljárásokhoz.

Hihetőleg belátta, hogy mégis csak jobb a biróilag megállapitott perköltség, ha kevés is, mert bizonyos (akár alperesnél, akár felperesnél, ez mellékes) mint a telekártóbbletre spekulálni.

Ez időponttól kezdve kitűnő dolgom volt az irodában. Az öreg mindent, még a leghitványabb jogerő megnézése körüli eljárást is maga végezte. Egész nap az irodában ültem, várva a jönni nem akaró klienseket, dologtalanul, és szíva az öreg szivarjait, feltéve, ha a fiókját nyitva felejtette.

A princi minden külső dolgot maga végzett, hogy abban a hiszemben tartsa a kollégáit, hogy rémsok dolga lehet, tekintve azt, hogy mindennap 5–6 szor megfordul a törvénykezési palotában, a hol tudvalevőleg 5—6-féle biróság is van.

Azt is ráfogták még, hogy engem is csak azért tart, nehogy azt higyjék, hogy még egy nyomorult bojtárt sem alkalmazhat.

A rágalmaktól eltekintve, csupán csak azt akarom elmondani, hogy egy szép napon irodai és isteni nyugalmas életem egy csapásra megszünt.

A princzi védelmet kapott! Igazi tisztességes gyilkos, nem pedig holmi kültelki zsebtolvajlással vádolt decadens csirkefogó védője lett.

Ugy történt ugyanis a dolog, hogy egy derék fővárosi polgár, valami Kecsege Flórián, in praxi bizonyitotta be e közmondás valódiságát: »szólj igazat és betörik a fejed!«

Nem magán ugyan, de annyival inkább egy kebelbarátján az »elkeseredett kenguru«-hoz czimzett kültelki decadens vendéglőben, inter pocula, a hol is oly vehemencziával vágott egy termetes poculumot az utóbbi fejéhez, hogy ez azonnal a másvilágra irányuló eljárást volt kénytelen foganatositani.

A derék férfiu azonnal az ügyészség vendége lett és minekutána hogy egyike volt azoknak, a kiket az ég madarainak vendéglőse táplál a bűntető törvényszék hivatalból rendelt ki részére védőt, nagyrabecsült főnökőm személyében. A princzeps, mikor a végzést megkapta, egy vadonatuj ötöst nyomott a szolga megkérgesült markába. Én pedig, kinek feje fölött a praxisnak már sok-sok éve elviharzott, szavamra mondom, hogy soha embert ugy örülni még nem láttam, mint akkor őt.

Ha teszem azt, a mit feltenni sem lehet, hogy p. o. a kereskedelmi bank csődbe menne, nem hiszem, hogy a kinevezendett tömeggondnok nagyobb örömet érezne, mint az én derék princzipálisom.

Eddigi nyugalmas életem a következő napon a tevékenység maximumába csapott át. Az ügyvéd ur minden teendőt reám sózott. — Holmi sommás klienssel szóba sem állott már, magam értekeztem, tárgyaltam, exequáltam és árvereltem. Sőt — horribile dictu — az expensek czéliránYos megszerkesztését is rám bizta.

Ő maga eleinte kora reggeltől késő estig folyton fogalmazott, hihetőleg az elmondandó védbeszédet szerkesztette, mert valahányszor bementem az ő külön irodájába, mindig valami itatós papirt dobott az előtte levő óriási iratcsomóra.

Az összes dolgait elhanyagolta, nemcsak az irodáiakat, de ugy gondolom, hogy magánügyeit is.

Indokolom pedig e sejtelmemet a következőkkel:

Egy délután bejön hozzám az irodába a mi discret szobacziczank, a Juczi.

— Illur kérem, szólit meg, mi az az ügybuzgalom?

— Miért kérdi?

— Azért, mert a nacsága ma reggel azt mondta az urnak, hogy: »Édesem, a maga tulságos ügybuzgalma meg fog ártani. Ha magának nem, hát nekem.«

Minekutána a kérdezett szó jelentőséget Juczinak nem magyaráztam meg, ő elegedetlenül távozott ugyan, de én a helyzettel tisztában voltam.

A végtargyalási terminus előtt néhány napig dr. Teleki állandóan kifogástalan Ferencz Józsefkabátban tartózkodott, és ajtajáró keresztül nagy pathoszszal mondott végtelen körmondatok elfojtott hangja szűrődött keresztül. Sőt egy izben, mikor egy aktát vittem be hozzá signalás végett, a tükör előtt olyanforma pozituraban leptem meg őt mint a milyet a Durand unokafiverek vigjátékának egyik jelenetében Tapolczai produkál.

Végre-valahára elérkezett a végtárgyalás várvavárt napjának elődélutanja.

A mint szokott időben bemegyek, az öreget, a kit megelőzőleg komor fensséggel, zordon arczkifejezéssel szoktam volt látni, nyugodt és derült mosolylyal arczán pillantottam meg, éppen akkor, midőn tiz vagy tizenkét hordárt kisért ki saját szobájából és legnagyobb csodálatomra azt láttam, hogy bucsuzónál minden egyessel kezet fogott.

(Vége következik.)

A budapesti szállodások, vendéglősök és korcsmárosok ipartársulata minden hét pénteki napján reggelit tart, és pedig:

Márczius hó 8-án: **Palkovics** Ede, »Angol királynő« szállodájában.

Márczius hó 16-án: **Kovács** E. M. vendéglőjében, a Nemzeti Kaszinóban.

Mai számunkat rendkivül érdekessé teszi az a körülmény, hogy benne lapunk régi illusztris munkatársa, Bokros Károly ur kipróbált tollából olvashatnak remek czikket olvasoink. Már hosszu ideje nélkülözzük az ő majd komoly, majd humo-

DIADAL-pezsgőbor

EBERHARDT ANTAL

BUDAFOK.

Alapittatott 1801.

Legfinomabb minőségű valódi

Ménes-Gyoroki

vörös és fehér

Muszka-Magyarádi

asztali- és csemege-borokat

ajánl legnagyobb választékban

Domány József Aradon

cs. és kir., Ő Felsége a szász és szerb király és Ő fensége Károly bajor herczegnek udvari szállitója, szőlőbirtokos és bornagykereskedő.

Legjobb minőségű

alpacca- és china-ezüstárukat

ajánl

HERRMANN J. L.

cs. és kir. udv. és orsz. ércáru gyári raktára

Budapest, IV., Klotild főherczegnő-palota.

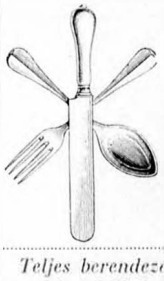

Evőeszközök, bors- és sótartók, leveses-csészék, eczet- és olaj-állványok, kenyérkosarak, tálczák, serpenyők, kancsók, asztaldiszek, gyertyatartók, állócsillárok stb. stb.

Teljes berendezések szállodák, vendéglők és kávéházak számára.

16 nagy kitüntetés a legnagyobb kiállitásoktól.

Alapittatott 1819. évben.

ILONA

„Artesia"

budapesti vendéglősök szikviz- és pezsgő-italok gyára részvény-társaság Budapesten,

VII., Egressy-út 20/c.

Az Artézi savanyuviz a legjobb és legegészségesebb üditő ital ugy borral, mint bor nélkül.

Elismert orvos-tanári tekintélyek által **gyomor** és **emésztési** bántalmak megszüntetésére ajánltatott.

Ezen savanyuviz, mely Budapesten a legolcsóbb azonkivüi $^1/_2$—1 — és $1^1/_2$ literes porczellán dugóval, légmentesen elzárt palaczkokban pontosan házhoz szállitunk, lehetővé teszi, hogy a legszegényebb ember is, kevés pénzen, megszabadulhat olyan betegségtől, melynek gyógyitása sok pénzt és sok időt vesz igénybe. A vendéglős uraknak az Artézi savanyuvizet 2 literes parafa-dugóval elzárt palaczkokban is szállitjuk.

Vidéki megrendelések pontosan eszközöltetnek.

Telefon 25—57.

ros, de mindenkor érdekfeszitő közleményeit, s most, hogy őszinte örömmel üdvözöljük visszatért régi kitűnő dolgozótársunkat, ama reményünknek adunk kifejezést, hogy mihamarább ismét alkalmunk lesz lapunk tartalmát az ő igazán nagyértékű czikkeivel magasabb nivóra emelni.

A Budapesti Szállodások, Vendéglősök és Korcsmárosok Ipartársulatának választmánya február hó 28-án d. u. 6 órakor, a „Temetkezési Egyesület" vál. ülése után folytatólag, Gundel János elnöklete atatt ülést tartott, melyen több folyó ügy elintézése után felolvastatott özv. Bányai Józsefné köszönő levele a hozzá intézett részvétiratért, nemkülönben a komáromi ipartársulat hasonló levele a Boór József halála fölött nyilvánitott részvétért. Felolvastatott a kassai ipartársulat meghivó levele a nálunk tartandó nemzetközi szállodás-kongresszus idejére tervezett kirándulás tárgyában, melyre — minthogy még a kongresszus ideje nincs megállapitva — érdemleges határozat nem volt hozható. Előterjesztetett a jövő évi költségvetés, melynek, valamint a zárszámadásnak összeállitása tudomásul vétetett. Az ülés 7 órakor ért véget.

A báli tánczrendek — melyek költségét, 800 koronát, Törley József pezsgőborgyáros ur vállalta nagylelkűen magára — kiállitásuk tekintetében egyáltalán nem sikerültek, mi fölött a rendezőség elégedetlenségét fejezte ki. Károlyi Dorottya-utczai papirkereskedő ezuttal nem felelt meg a gyártmányaihoz kötött várakozásnak, mert bizony nem váltak a magyar papiripar dicsőségére. Mint értesülünk, az Ipartársulat elnöksége elhatározta, hogy a fentemlitett kereskedőnél ilynemű megrendelést többé egyáltalán nem tesz.

Ritka eset még a mai demokrata világban is, hogy oly nagy ur, mint a miniszterelnök, nyilvános vendéglőbe térjen vacsorálni és épen ezért érdekes. Van benne valami felemelő, ha valaki közvetlen közelében látja a hatalmas miniszterelnököt vacsorálni, mint ahogy erre tegnapelőtt Drechsler kartársunk pinczehelyiségében volt alkalma a vendégeknek. Széll Kálmán miniszterelnök ugyanis, Cseh Ervin miniszter és báró Feilitsch Arthur orsz. képviselő társaságában Drechsler Andrássy-uti pinczéjében a következő „polgári" vacsorát fogyasztotta el: orsovai káviárt, osztrigát, őzczombot, vadkacsát, Kammenbert-sajtot és gyümölcsöt, mely jókat erdődi sillerrel öblitette le. E vacsora után itélve, „nem utolsó dolog lehet miniszterelnöknek lenni!" — gondolták a szomszéd asztalok vendégei.

A borvizsgáló bizottságok. A mesterséges borok készitésének és azok forgalomba hozatalának tilalmazásáról szóló 1893. XXIII. t.-cz. végrehajtása tárgyában 1897. évi augusztus hó 23-án 53850. sz. a. kiadott rendelet 20. §-a értelmében Budapesten és Kolozsvárt szervezett állandó borvizsgáló szakértő bizottságokhoz a kereskedelemügyi m. k. miniszter az 1901. év tartamára a következő tagokat nevezte ki és pedig: 1. A budapesti bizottsághoz: elnökül dr. Wartha Vincze miniszteri tanácsos, műegyetemi tanárt; tagoku Jálics Géza bornagykereskedőt, egyuttal elnökhelyettesül is, továbbá Abeles Zsigmond bornagykereskedőt, Gundel János vendéglős, budapesti lakosokat, ezenkivül Palugyay József bornagykereskedő és Schmidt Lothár bornagykereskedő pozsonyi lakosokat. — 2. A kolozsvári bizottsághoz: elnökül költói gróf Telek'y Lászlót, tagokul pedig Tuba Lajost, a kolozsvári kir. gazdasági intézet tanárát, egyuttal elnök-helyettesül is, továbbá Nagy Gábor vendéglős, D. Deák József és Farkas Samu borkereskedő, kolozsvári lakosokat, valamint Eőry Tivadart, az erdélyi pinczeegylet titkárát, szintén kolozsvári lakost nevezte ki. A titkári teendők egyik részének teljesitése ez évben is a budapesti bizottságnál dr. Csury Jenő miniszteri segédtitkár, a kolozsvári bizottságnál pedig dr. Ruzitska Béla egyetemi assistens, bizottsági titkárok feladatát képezendi.

Szállodai könyvelő, ki a magyar, német, olasz és horvát nyelvet szóban es irásban birja, e téren elsőrangu házakban működött, kauczióképes, Budapesten vagy nagyobb vidéki városban megfelelő állást keres. Czime: Haáz Gyula, Fiume, Vranyiczányi-villa I. em. 1. ajtó.

Jóforgalmu vendéglő, a székesfőváros kedvező helyén, olcsó áron eladó. Czimét megmondja kiadóhivatalunk.

Pinczér-gyufa név alatt uj gyufát hoz forgalomba egy temesvári gyufagyár, mely 5%-ot a Nyugdijintézet és 5%-ot a menház javára kötött le. Ajánljuk e gyufát összes szaktársaink figyelmébe.

Óriási torta. A westminsteri herczegnek Miss Shelagh Cornwallis-Wosttal történt eskövőjét diszes lakoma követte. Nagy feltűnést keltett ezen egy óriási torta, amelyet egy czukrász készitett. Nem kevesebb mint két láb volt a magassága (a tartója nélkül) és 200 angol fontot nyomott. A torta alsó részén kis formában a fiatal pár kastélyának a mása volt czukorból; a felső részét pedig a két családi czimer díszitette. A torta tetején kicsiben az a templom díszlett, amelyben a fiatal pár megesküdött.

Hazánk természetes savanyúvizeinek sorában az elsők között foglal helyet

MOHAI

ÁGNES-forrásunk,

melynek használatát alább következő számtalan jó tulajdonságánál fogva ajánljuk.

Ágnes-forrásunk olcsó, kellemes tiszta ivóviz dús szabad és kötött szénsavánál fogva speczifikus óvószer járványos betegségek, továbbá a különösen nyáron jelentkező hasmenés ellen.

A már meglevő gyomor- és bélhurutot gyermekeknél és felnőtteknél egyaránt gyógyitja, lázas megbetegedéseknél pedig nélkülözhetlen mint hűtő, húgyhajtó és szomjat csillapitó szer.

Különösen kiemelendő az Ágnes-forrás mint borviz, a mennyiben a bort nem festi, s izét kellemessé, simábbá, szóval itatóbbá teszi s igy frisses (Spritzer) gyanánt az elsők közt ajánlható.

Kedvelt borviz.

A mohai Ágnes-forrás kezelősége.

Főraktár:

ÉDESKUTY L.

cs. és kir. udvari szállitó

BUDAPEST, V., Erzsébet-tér 8.

Kapható minden gyógytárban, füszerkereskedésben és vendéglőben.

HOFFMANN KÁROLY

BUDAPESTI TEMETÉS-RENDEZŐ-INTÉZETE

BUDAPESTEN, IV. KERÜLET, VÁCZI-UTCZA 45. SZÁM.

Elvállal olcsó és szép

temetés-rendezéseket

nyolcz különböző osztály köztudomásu jutányos díjszabás szerint: 18, 25 40, 60 frttól kezdve egész 400 frton tulmenő árakig; készletben tart

holtak számára való felszerelvényeket,

ércz, fa, lakkozott s fényezett koporsókat,

természetes és művirágokból készült

Koszorukat.

Hullaszállitásokat

eszközöl a haza és a külföld minden irányában stb. stb.

TELEFON.

Uebernimmt schöne und billige

Leichenbestattungen

nach acht verschiedenen Classen zu anerkannt billigen Tarif; von fl. 18, 25, 40, 60 bis über fl. 400; unterhält ein grosses Lager von

Leichenrequisiten,

Metall, Holz, lackirten und politirten Särgen,

Grabkränzen

aller Art; auch werden

Leichen-Transportirungen

besorgt nach allen Richtungen des In- und Auslandes etc. etc.

TELEFON.

Ürmös-szesz

a legjobb és leghirnevesebb a Müller J.-féle, mely már 40 évvel ezelőtt az arany éremmel lett kitüntetve.

Ezen kitűnő ürmös-szeszszel egy percz alatt a legjobb és a legegészségesebb ürmösbor készithető. Ne hiányozzék tehát ezen szesz éttermekben, vendéglőkben, borházakban és magánházakban. — Étvágytalanságnál és gyomorfájásnál egy kanállal ezen szeszből a legjobb és leggyorsabb kedvező hatás tapasztalható.

Árak használati utasitással:

1	eredeti palaczk	$\frac{7}{10}$ liter	1 korona	20 fillér
1	„ „	$\frac{7}{10}$ „	4 „	— „
1	„ „	$1\frac{4}{10}$ „	7 „	40 „

Főelárusitó-hely: **Cifka József Budapest,** VI. kerület, Váczi-körut 15. szám. Pinczegazdászati czikkek szaküzlete.

Ugyanitt kapható a jelenkor legkitűnőbb **egyetemes derető pora,** 1 doboz ára mely 25 hl. derítéséhez elegendő **2 korona.**

Médailles d'Or aux Expositions de Québec, de REIMS, de PARIS (Exposition Pantagruelique de Versailles).

COMPAGNIE CENTRALE

DE LA CHARENTE

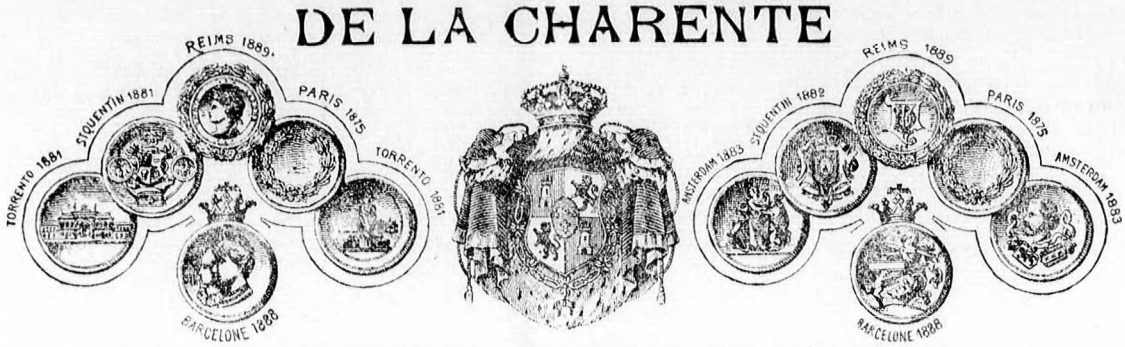

ALEXANDRE MATIGNON & C^0.

Membre du Jury à l'Exposition d'Hygiène Paris 1888. Hors Concours

COGNAC

Membre du Jury à l'exposition de Reims 1889.

Croix de Mérite et Palmes d'honneur à l'Exposition de REIMS

Elismert legjobb eredeti franczia Cognac!

Kapható minden elsőrendü csemege-, tea-, rum-, füszerkereskedésben valamint kávéházban, szállodában, czukrászdában, gyógyszertár és drogueriában.

Képviselve a magyar Szent Korona országain. Farkas L. Lajos kereskedelmi ügynöksége által.

Telefon 894. Budapesten, VI. ker., Uj-utcza 40. szám. Telefon 894.

Elismert legjobb eredeti franczia cognac!

Elismert legjobb eredeti franczia cognac!

ÜVEGGYÁRI TELEPEK

azelőtt

SCHREIBER J. és UNOKAÖCSCSEI

BUDAPEST, IV.

régi posta-utcza 10 (félemelet).

1756/B szám.

Nagy raktár

üvegárukban

vendéglők

és kávéházak részére.

Árjegyzékek ingyen és bérmentve.

LEFKOVITS TESTVÉREK

cs. és kir. szab. teke- és dákó-gyárosok

Budapest, VI., Király-utcza 36. szám.

Az ezredéves kiállitáson a kiállitási nagy éremmel kitüntetve.

Ajánljuk különleges gyártmányainkat, ugymint: két márványlappal felszerelt fordítható teke-asztalainkat karambol- és bábjátékra szabályozva a legbiztosabb és legkönnyebb zárókészülékkel. Gyártunk továbbá: stabil karambol és báb (kégli) teke-asztalokat, dákókat, franczia módszer szerint, elefántcsont-labdákat és minden e szakba vágó munkákat. Elvállalunk teljes kávéház-berendezéseket a legdiszesebb stylszerü kivitelben ugy saját mint adott rajzok szerint.

Régi teke-asztalok legjobb kivitelben, valamint dákók és elefántcsont-labdák készittetnek v. ujakra kicseréltetnek.

Tekeasztalok áthuzása valódi Tuffle-posztóval a legjutányosabban teljesittetnek.

TELEFON

HIVATALOS RÉSZ.

Meghivó.

A Budapesti Kávés-ipartársulat

1901. évi márczius hó 4-én délután 6 órakor

az „István főherczeg" szálloda nagytermében

tartja meg

86-ik rendes közgyülését,

melyre a társulat t. tagjait ezennel meghivja

az elnökség.

A napirend tárgyai:

1. Elnöki megnyitó.
2. A mult évi rendes és folytatólagos közgyülés jegyzőkönyvének hitelesitése.
3. Az 1900. évi zárószámadás és évi jelentés előterjesztése és határozás a fölmentvény megadása iránt.
4. A folyó évi költségvetés tárgyalása.
5. A szavazatszedő-bizottság kiküldése.
6. A választmányba 6 rendes, 2 póttag; 3 fölügyelő-bizottsági rendes és 2 póttag választása.
7. A kávéssegédek közgyülésére kiküldöttek választása.
8. Netáni inditványok.
9. Elnöki zárszó.

Kivonat az alapszabályokból:

52. § A közgyülés határozatképes, ha legalább 25 tag van jelen. Ha a közgyülés a tagok távolmaradása miatt meg nem tartható, az ujabban összehivott közgyülés, a megjelent tagok számára való tekintet nélkül, határozatképes. Ily közgyülésen azonban csak oly tárgyak felett lehet határozatot hozni, amelyek az elhalasztott közgyülés napirendjére kitüzve voltak.

A közgyülés napirendjére ki nem tüzött inditványok csak akkor tárgyalhatók, ha azok 10 tag aláirásával és kellően indokolva, a közgyülés előtt 3 nappal az elnöknél irásban beadattak.

*

Közgyülés után ugyanott társasvacsora.

Teriték ára 4 korona.

A Budapesti Kávés-ipartársulat választmányának jelentése

az 1900. évi működéséről, az 1901. évi márczius hó 4. napjára egybehivott

86. rendes közgyüléshez.

Tisztelt Közgyülés!

A 19. század utolsó esztendejével ipartársulatunk fennállásának 86. évét töltötte be, s amidőn most ezen diszes mult egyik határkövéhez érkeztünk és a lefolyt évről beszámolunk, jóleső örömmel konstatáljuk, hogy társulatunk ezuttal is teljes mértékben megoldotta azokat a feladatokat, melyeket alapszabályai, a törvények és rendeletek hatáskörébe utaltak és amelyeket tőle tagjai várnak.

A fejlődött viszonyoknak megfelelően átdolgozott uj alapszabályainkat az év első napján életbe léptetvén, a közgyülés előkészitése volt az első fontos teendőnk. Az 1900. évi márczius hó 5-én megtartott tisztujitó közgyülésen lefolyt és még mindnyájunknak élénk emlékezetében lévő események vázolása nem tartozik e helyre, csupán annyit emlitünk föl tehát, hogy a közgyülésen megválasztott egész tisztikar, a választmány és a felügyelőbizottság összes tagjai lemondottak és uj, folytatólagos közgyülés egybehivása vált szükségessé, melyet április hó 2-án tartottunk meg. E közgyülés az üresedésbe jött állásokat betöltötte és ezután már ismét a rendes mederben folyt munkálkodásunk.

Az iparunkat közelebbről érdeklő események közül nem hallgathatjuk el mindenekelőtt az általános közgazdasági pangást, mely tagjaink üzleti viszonyaira is nyomasztó módon nehezedett. Hozzájárult ehhez, hogy több — a tagjaink üzleteiben fogyasztásra kerülő czikk ára tetemesen emelkedett, és ennek folytán az elnökséghez számos oldalról érkeztek fölhivások a kávéházi árak fölemelésének egyöntetü keresztülvitele érdekében mozgalom meginditása iránt. Az elnökség az ügyet magáévá tette és egybe is hivta értekezletre az ipartársulat összes tagjait. Az 1900. évi január hó 15. napján lefolyt tanácskozáson nem lehetett egyértelmü megállapodásra jutni. Sokan ellenezték az eszmét és azzal egyáltalán nem óhajtottak foglalkozni, legtöbben a válságos időt nem tartották az áremelésre alkalmasnak, végre is azután az értekezlet abban állapodott meg, hogy az egyes érdekcsoportok kerületenkint iparkodjanak egymás között megegyezésre jutni. Az elnökség a további tárgyalások vezetésében hivatalosan többé nem vett részt, de egyes tagjainak jelentéseiből értesült, hogy csupán szórványosan, leginkább a IV. és V. kerületben történtek az áremelés iránt határozott lépések és egyes helyeken a fölmerült eszme tényleg megvalósittatott, a legtöbb üzlet azonban a régi árak mellett maradt, egyesek pedig néhány napi kisérletezés után fölemelt áraikat ismét leszállitották.

Az üzleti élettel szintén szorosan összefüggő járdafoglalási ügy, melyről a mult évi jelentésünkben is megemlékeztünk, a lefolyt esztendőben ismét szőnyegre került. Az elnökség kellően megokolt kérvényben adta elő a panaszokat és a székesfőváros tanácsának figyelmét a tarthatatlan állapotokra fölhiva, kérte a dijak mérsékelését. A tanács elutasitó határozata ellen az elnökség a közgyüléshez fölebbezett, de az óhajtott sikert elérni itt sem tudta, jóllehet az *elnök fölszólalásában saját személyének egész sulyát latba vetette az ügy érdekében, előzetesen pedig az egyes kerületek vezető férfiait is meggyőzte az ipartársulat ügyének igazáról.* Hogy a remélt és óhajtott siker mégis elmaradt, azt *a székesfőváros pénztárára is sulyosan nehezedő közgazdasági válságnak* kell betudnunk. Nem adtuk föl azonban a reményt, hogy ebben az ügyben előbb-utóbb mégis eredményt fogunk elérni. Az 1901. évvel ugyanis lejár az a hároméves ciklus, amelyre a most érvényben lévő dijak megállapitvák, meglesz tehát rövid idő mulva az ujabb alkalom, amidőn társulatunk teljes erejével ujból sikra szállhat jogainak, érdekeinek megóvása végett.

Ipartársulatunk másik ügye, amelyről a mult évi jelentésünk szintén emlitést tesz, az „Ős-Budavára" czimü vállalat ellen folytatott küzdelem. Ez a vállalat a lefolyt esztendőben egyelőre megszünt, valószinü azonban, hogy a folyó évben uj életre ébred. Amennyiben az ügy a hatóságokat foglalkoztatni fogja, elnökségünknek első teendője lesz ellenében, a társulat eddigi álláspontjához képest, minden törvényes eszközzel küzdeni, mert annak fennállása iparunk jól fölfogott érdekeit veszélyezteti.

Meg kell még emlékeznünk a magyar gázizzófény részvénytársaság *Auer-féle gyártmányainak ármérséklése* körül elért kedvezményről, melyről az elnökség körlevélben tudósította tagjainkat.

Az iparunkat érdeklő törvények és rendeletek közül kiemeljük az 1899. évi 25. t.-cz.-et, amely az 1900. évi január hó 1-én lépett életbe. E törvény folytán az 1900. évtől kezdődő három évre ujból állapittatott meg az italmérési illeték, melynek kivetésénél a pénzügyi hatóságok, az elnökség óvatos intézkedése és ismételt kérelme folytán, kiméletesen jártak el tagjainkkal szemben. Csak szórványosan fordult elő, hogy egyes tagok fölebbezéssel élni voltak kénytelenek és ezeknek érdekében *az elnökség* — ha szükséges volt és arra fölkéretett — *személyes közbenjárásával is megtette a szükséges intézkedéseket*, amelyek legtöbbször a *kellő eredménynyel* is jártak.

Az italmérési ügygyel kapcsolatos egy kereskedelemügyi miniszteri rendelet, mely az italmérési üzletekben fogyasztott *szeszes italok kiszolgálásához használatos poharak korona-bélyeggel való hitelesitését* teszi kötelezővé. Mikor e rendelet szövege a napilapokból nyilvánosságra került és abból nem tünt ki elég világosan, hogy a hitelesitési kényszer a kávéházakban használatban levő poharakra is vonatkozik-e: az elnökség kérvénynyel fordult a kereskedelemügyi miniszterhez, melyben kimutatta, hogy a kávéházi poharak hitelesitése a közönség szempontjából nem szükséges és kérte a rendelet világos értelmezése gyanánt ennek kimondását. A kereskedelemügyi miniszter válaszában hangsulyozta, hogy a pénzügyminiszter ragaszkodik a rendelet egyöntetü végrehajtásához, annak kötelező ereje tehát a mi iparunkra nézve is fennáll. E körülményt az elnökség kellő módon tudatta a tagokkal és *az elnök személyesen is közbenjárt minden egyes kerületi előljáróénál*, kieszközölvén azt, hogy az átmeneti időszakban a rendelet kiméletesen hajtatott végre és mindenkinek mód nyujtatott készleten levő poharai hitelesittetésére, esetleg készletének kiegészitésére.

Legfontosabb intézkedésünk volt azonban a kávéházi ipar gyakorlását tárgyazó szabályrendelet ujabb megállapitása körüli előmunkálatok meginditása. Elnökünk közbenjárása folytán részt vettünk a tervezet legelső szövegének megállapitásánál is. Majd, amikor a tervezet nyilvánosságra került, *az elnökség befolyt a kereskedelmi és iparkamaránál* e tárgyban tartott értekezletre, *az országos iparegyesület tárgyalásainál pedig társulatunk titkára az előadói tisztet töltötte be.*

Mindezeken felül választmányunk tárgyalása után *terjedelmes memorandumokban* fejtettük ki mindazt, amit a társulatunk kebelében időnkint fölhangzott óhajok folytán iparunk érdekében üdvösnek, hasznosnak, megvalósitandónak tartottunk. A tervezet szövege sokkal ismeretesebb, semhogy annak ismertetésére ezuttal időt és helyet kellene vesztegetnünk, csupán annak megemlitésére szoritkozunk tehát, hogy a tervezet — az általánosan fölhangzó vélemények szerint — teljes mértékben kielégiti a jogos kivánalmakat. Legfőbb törekvésünk lesz e szabályrendelet további tárgyalásait figyelemmel kiséri és el nem mulasztani egyetlen alkalmat sem, amidőn társulatunk tagjainak érdekében szót emelhetünk.

Társulatunk intézményei közül szólanunk kell még *segélyalapunkról*, amelyet az uj alapszabályok életbeléptetésével egyidejüleg valósitottunk meg és amelynek érdekében az elnökség az egész éven át nem szünt meg működni. Igy vált lehetővé, hogy a *segélyalap vagyona az év végéig 4121·68 koronára emelkedett*, amely körülmény lehetővé teszi annak föltételezését, hogy az alap *már a második évben eléri az alapszabályokban meghatározott minimumot*, amikor is abból a segélyezés kezdetét veheti. Addig is az ipartársulat folyó bevételeiből fedezi a segélyezésnél fölmerülő kiadásokat.

E helyütt jegyezzük meg, hogy a segélyalapot illető 2058·18 koronát, mely a mult évi záró-

számadásokban még az ipartársulat összes vagyona között szerepelt, a folyó évben a segélyalapra végleg áttettük és azóta a segélyalapot külön kezeljük.

Nem mulaszthatjuk el e helyütt külön is hálás köszönettel adózni ama tisztelt tagjainknak, akik közbenjárásukkal az elnökség sulyos feladatát megkönnyitették, és ama nemeslelkü barátainknak, akik adományaikkal segélyalapunk megteremtését elősegitették.

Társasvacsoráinkat a lefolyt évben is minden hó első hétfőjén tartottuk meg és örömmel emlitjük föl, hogy azok látogatottsága mindinkább emelkedik. Szakadatlanul folyt minden egyes alkalommal a gyüjtés az elnökség kezelése alatt álló *karácsonyfa-alapra*, melynek *végösszege immár 727·14 koronát tüntet föl.*

Külön kell megemlékeznünk ama nagyszabásu ünnepélyről, melyet április hó 2-án *Harkai* Mórnak, ipartársulatunk érdemes alelnökének 25 éves üzleti működése emlékére rendeztünk. A diszestélyen jelen volt *Pesti* Ferencz IV. ker. előljáró ur és helyettese, *Goreczky* Zsigmond tanácsjegyző ur, valamint az ipartársulatnak majd minden egyes tagja és számos előkelő vendég. A társulat üdvözlő feliratával és az összes tagok aláirásával ellátott diszalbumot *Némai* Antal elnök remek beszédben nyujtotta át az alelnöknek, kiemelve annak hervadhatatlan érdemeit. Az ünnepély sokáig emlékezetes marad ugy az érdemekben gazdag ünnepelt, mint a jelenvolt tagok és vendégek előtt is.

Még egy ilyen szép ünnepet rendezett társulatunk *Kiss* Pálnak, *Harkai* Mór alelnök I. számadójának 25 éves szolgálati emlékünnepe alkalmából, amikor is az ipartársulat által veretett diszérmet *Némai* Antal elnökünk szép beszéd kiséretében nyujtotta át az ünnepeltnek, akinek *felsőbb helyről leendő kitüntetése* iránt is tett elnökünk lépéseket.

*

Ami ezek után ipartársulatunk belső ügyeit illeti, arról az alább részletesen is közölt kimutatások eléggé tanuskodnak. A lefolyt év összes bevétele 6776·06 korona, a kiadások összege 5758·80 korona, a tiszta maradvány tehát 1017·26 korona.

A vagyoni kimutatás szerint a takarékpénztárilag kezelt tőkebetét és készpénz 44742·92 korona, a hátralékos tagsági díjak, értékek és követelések összege 680 korona, a leltári értékek összege 946 korona, az összes vagyon tehát 46368·92 korona, ami a mult évi eredménynyel szemben — leszámitva a segélyalap javára áttett és fent már felemlitett összeget is — 1113·26 korona gyarapodást tüntet föl.

A választmány által előterjesztett folyó évi költségvetésben a bevételek 5862 koronával, a kiadások 4054 koronával szerepelnek.

A tagok számában beállott változásokat illetőleg jelenthetjük, hogy az év folyamán belépett 32 uj tag, kilépett az év folyamán 29 tag, meghalt 1 tag, létszám az év végén 171 tag.

A választmány az év folyamán 5 ülést tartott és elintézett 69 tárgyat.

Az ipartársulat irodája egész éven át a legnagyobb pontossággal működött. Beérkezett 343 ügydarab, mely *az év folyamán egytől-egyig elintézést nyert* és igy hátralék gyanánt egyetlen egy darab sem maradt.

Köszönettel adózunk e helyütt is társulatunk jóltevőinek: *Kleiner* Ármin urnak, a légszesz-társulat vezérigazgatójának, aki a hivatalos helyiség fűtéséhez szükséges pirszenet és a világitó légszeszt ingyen volt szives rendelkezésünkre bocsátani, továbbá a *magyar gázizzófény-részvénytársaság igazgatóságának*, mely pártoló tagsági diján kivül hivatalos helyiségünk légszesz-csillárait mindenkor dijmentesen fölszerelni szivesked ett.

Tisztelettel kérjük ezek után, hogy jelentésünket tudomásul venni és a fölmentvényt részünkre megadni méltóztassék.

Megjegyezzük végül, hogy a választmány kisorsolt 6 tagjának, továbbá 2 választmányi póttagnak, a felügyelő-bizottságba 3 rendes és 2 póttagnak, végre a kávéssegédek betegsegélyző-pénztárának közgyülésére kiküldendő 30 tagnak megválasztását jelen közgyülésünk napirendjére tűztük.

Kelt a választmánynak 1901. évi február hó 11. napján tartott üléséből.

Kemény Géza s. k., titkár. — **Némai Antal** s. k., elnök.

Pénztári kimutatás az 1900. évről.

Bevétel.

	kor. fill.
Tőkeathozat az 1899. évről	43725·66
Tagsági díjak	3530·—
Beiratási díjak	550·—
Helyiségbér a betegsegélyző-pénztártól	559·—
Kamatok	1766·08
Kötvények eladása	80·82
Befolyt követelések	200·—
Vegyes bevételek	90·16
	50501·72

Kiadás.

A hivatalos helyiség bére	1124·—
Személyzeti kiadások: *a)* titkár	540·—
b) pénzbeszedő	480·—
Nyomtatványok, irodaszerek, postabérek	590·16
Segélyek és adományok	325·60
Jutalmak és képviseleti költségek	270·—
Tagszerzési jutalék	51·—
Fűtés és világitás	89·42
Előfizetési és tagsági díjak	84·60
Rendkivüli kiadások	145·84
Áttétel a segélyalapra	2058·18
Egyenleg	44742·92
	50501·72

Vagyoni kimutatás az 1900. évről.

Hátralékos tagsági díjak	100·—
Ingóságok leltára	946·—
Küntlevő követelések 420 + 160	580·—
Betét az orsz. közp. takarékpénztárban	44586·52
Készpénz	156·40
Összes vagyon	46368·92
Az 1899. év végén volt	45255·66
Szaporodás az 1900. évben	1113·26

Kimutatás a segélyalap állásáról az 1900. év végén.

Az ipartársulati pénztárból átvett összeg	2058·18
Évközben befolyt adományok, pártoló-tagsági díjak és kamatok	2063·50
Összesen	4121·68

Kemény Géza titkár. — *Némai Antal* elnök.

Berger Leó ellenőr. — *Holstein Zsigmond* pénztáros.

Fenti kimutatást az 1901. évi február hó 8. napján tartott vizsgálat alkalmával a pénztári könyvekkel és okmányokkal összehasonlitottuk és helyesnek találtuk.

Bengyel Zsigmond — *Schreiber Hugó*
felügyelő-bizottsági tagok.

Kimutatás az ipartársulat kezelésében lévő összegekről.

A volt »Budapesti kávéházi segédegylet« vagyona, melynek kamatai a kávéssegédek betegsegélyző-pénztárát illetik	25818·82
1 drb 1868. évi 147429. sz. osztrák államkötvény, szintén a betegsegélyző-pénztár javára, névértéke	2000·—
A budapesti kávés-segédek karácsonyfa-alapja	727·14
	28545·96
Szántó Simon pénzbeszedő biztositéka	100·—
Összesen	28645·96

Költségelőirányzat az 1901. évre.

Bevétel.

I. osztályu tagsági díjak	3000·—
II. osztályu tagsági díjak	300·—
Beiratási díjak	300·—
Helyiségbér a kávéssegédek betegsegélyző-pénztárától	562·—
Kamatok	1700·—
	5862·—

Kiadás.

A hivatalos helyiség bére	1124·—
Személyzeti kiadások: *a)* titkár	600·—
b) pénzbeszedő	480·—
Nyomtatványok, irodaszerek, postabérek	500·—
Segélyek és adományok	400·—
Jutalmak és képviseleti költségek	400·—
Jogügyek	100·—
Fűtés és világitás	100·—
Előfizetési és tagsági díjak	100·—
Tagszerzési jutalék	50·—
Rendkivüli kiadások	200·—
Egyenleg	1808·—
	5862·—

Megállapitotta a választmány az 1901. évi február hó 11. napján tartott ülésében.

Kemény Géza titkár. — *Némai Antal* elnök

Közgyülés előtt.

A Budapesti Kávés-ipartársulat e hó 4-én tartja nyolczvanhatodik rendes közgyülését az „István főherczeg“ nagyszálloda disztermében. E közgyülésen számol be az Ipartársulat elnöksége 1900. évi működéséről, melyről mi, kik éber figyelemmel kisértük és kisérjük az ügybuzgó vezetőség önzetlen munkálkodását, csak a legnagyobb dicséret hangján emlékezhetünk meg.

Az elismeréssel azonban senki sem fog fukarkodni, aki csak a legcsekélyebb mértékben vesz is tudomást arról, mit és menynyit végeztek a mult évben és a megelőzőkben, kiváló elnökünk Némai Antal és hűséges munkatársai.

A mult évben sok minden történt a mi nagyfontosságu iparunk szempontjából. Több izben volt szükség arra, hogy elnökünk minden befolyását, legjobb tudását és tehetségét érvényesitse mindnyájunk érdekében, s hogy e feladatainak Némai Antal olyan önzetlen fáradozással és ügybuzgalommal felelt meg, aminőre csak ő képes, azt ellenségei is kénytelenek elismerni.

Manapság, midőn a napisajtó valóságos passzióval támadja lépten-nyomon iparunkat és a rokon vendéglősipart, holott erre semmi oka sincs, midőn e magában véve is nagyon kellemetlen helyzethez az is hozzájárul, hogy az összetartás elve szakköreinkben, ahelyett hogy erősödnék, inkább gyengül, midőn Ipartársulatunk kebelében alaptalan és indokolatlan elégedetlenség hangja merül fel, nagyon nehéz állás a mi tiszteletreméltó elnökünké. Minthogy az Ipartársulatot kifelé ő képviseli, küzdenie kell iparunk nagyszámu ellenségeivel és hogy a harczot mily nagy sikerrel folytatja, arról fényes tanuságot tesznek a székes-főváros közgyülésein és bizottsági ülésein gyakori felszólalásai és beszédei, melyeknek mindig az a tenorja, hogy iparunk válságos helyzete megjavuljon.

Aki figyelemmel olvassa át a választmány ezidei jelentését, hű képét leli benne Némai és munkatársai sikeres működésének. Aki feljár az Ipartársulat helyiségébe, a hivatalos órák alatt mindig ott találja az elnököt. Az Ipartársulat havi társasvacsoráin mindenkor megjelenik, ha csak betegség nem gátolja. Bizottságokat vezet a miniszterhez, az államtitkárhoz, a polgármesterhez, a főkapitányhoz, a pénzügyigazgatóhoz és mindama hivatalos közegekhez, kiknek befolyásuk van az ipar sorsára. Ha valaki az Ipartársulat tagjai közül magánügyben kéri az ő támogatását, habozás nélkül megy vele oda, ahová kivánja, latba veti nagy befolyását, kér, sőt ha szükséges, könyörög pártfogoltja érdekében. Vezeti a választmány üléseit és mindezen fizikai fáradságot kivánó teendőket oly lelkiismeretesen, oly nagy buzgalommal végzi, hogy barátai és tisztelői bámulva kérdik egymástól: hogy lehet enynyit és ily nagy buzgalommal, a mai realisztikus világban, minden ellenszolgáltatás nélkül, pusztán Isten nevében végezni.

Mindezen, egy ember minden fizikai idejét feleméstő munkálkodás mellett arra is van ideje, hogy a kávéssegédek betegsegélyző-pénztára ügyeit vezesse. Ezt is csak Isten nevében.

És ezt az embert, akinek minden lépése, minden szava, minden tette csak azt igazolja, hogy a mai rossz világban is idealista a szó legnemesebb értelmében, aki már oly nagyszámu emberen segitett szóval és tettel, aki elnökségének hosszu ideje alatt kiszámithatatlan hasznot hozott iparunknak, aki a társadalomban éppugy, mint a mi szűk körünkben mindent önzetlenül cselekszik, aki az altruizmusnak feltétlen hive, — mi nem becsüljük meg kellőképen.

Jusson eszünkbe, hogy hányszor hangzott el már iparunk többi előkelőjének ajkairól az a kijelentés, hogy „büszkék lehetünk Némaira!“ Nos tehát csakugyan büszkék lehetünk reá és épen azért kellene őt jobban megbecsülnünk. Ne feledjük el, hogy arra a diszes állásra, melyet ő tölt be, nálánál alkalmasabb, hivatottabb személyiség nem létezik. Ne feledjük el, hogy aminő óriási hasznára válik Ipartársulatunknak az ő vezetése, époly kárára válnék, ha emberfölött türelme mégis csak elfogyna és megunva az őt koronként érő alaptalan és meggondolatlan támadásokat, egyszerre csak faképnél hagyna bennünket.

Azért tehát, mutassuk ki valamennyien iránta való tiszteletünket és jelenjünk meg mindannyian a hétfői közgyülésen. Ezzel adjunk kifejezést annak a nagy bizalomnak, melylyel iránta természetszerüleg viseltetünk, ezzel demonstráljuk, hogy mi, az óriási többség üres és meddő dolognak tartjuk, ha valamikor valaki olyan hurokat penget, mintha ő nem állana hivatása teljes magaslatán.

Igazságtalanság volna most, a közgyülés előtt, dicsérőleg meg nem emlékeznünk Némai ügybuzgó munkatársairól: Harkai Mór alelnökről, kinek nevével oly szoros összefüggésben áll az örvendetesen gyarapodó segélyalap és a társasvacsorák intézménye, Holstein Zsigmond pénztárnokról és Berger Leó ellenőrről, kik nem csökkenő szorgalommal és kitartással támogatták nehéz munkájában Némai elnököt. A legőszintébb elismeréssel kell illetnünk végre

az Ipartársulat ügybuzgó titkárát, Kemény Gézát, ki az Ipartársulat adminisztrativ teendőiben kiérdemelte az elnökség és választmány legnagyobb megelégedését, valamint az összes tagok egyhangu elismerését. Kiemeljük e helyütt, hogy az évi jelentés oly szépen van fogalmazva, hogy valósággal irodalmi szinvonalon áll és dicséretére válik a titkár tollának. Az Ipartársulatnak 86 éves fennállása óta ilyen korrekt, minden részletet felölelő szép stylü évi jelentése még nem jelent meg. Dicséret illeti az egész választmányt, kifejtett buzgóságáért, miért is azt mondhatjuk, hogy soha nem állott az Ipartársulat oly magas erkölcsi szinvonalon, mint manapság. Az anyagi nivóról terjedelmesen számol be az évi jelentés, ez is nagyon magas fokon áll.

Ezek után nagy érdeklődéssel várjuk a közgyülést és meg vagyunk róla győződve, hogy amaz éljenzések, melyek ott fognak elhangzani, őszinte kifejezései lesznek annak a nagy bizalomnak és tiszteletnek, melylyel Némai Antal és vezérkara iránt osztatlanul viseltetünk. *H. I.*

Mit pipálunk?

A dohánygyárakról a közönség közö csak kevés igaz hir szivárog, ellenben igen sok képtelennél-képtelenebb csodadolog és képzeletszötte mese forog róluk közszájon.

A mi szivarjainkat gyakorta szidják. Aki külföldön járt és alkalma volt az összehasonlitásra, tudja, hogy méltatlanul. Egyedül az osztrák szivarok hasonlithatók jóságra nézve a mieinkhez. Hasonlithatók, mert hiszen ugyanazon anyagból, ugyanazon módon készülnek. De hát azért mi megesküszünk, hogy azok jobbak. Talán azért izlenek jobban, mert tilosak. Ámbátor meglehet, hogy akkor is szivesebben fogyasztanók azokat, ha nem volnának tilosak, mint annyi más osztrák gyártmányt, mely csak a hazafias érzelem számára tilos, hanem mindenki számára rossz.

Hogy a közvélemény az osztrák szivart jobbnak tartja, mint a miénket, azon nem csodálkozunk szerfölött. Hiszen nemrégiben egy országgyülési képviselő valósággal a csempészetre csábitotta a közönséget azzal az állitásával, hogy a jó magyar dohányt kivisszük Ausztriába, ott jó trabukkó szivart gyártanak belőle, mi pedig az ithon maradt rossz dohányból rossz trabukkó szivart készitünk.

A képviselő ur aligha látott valaha eleven dohánygyárat. Ha látott volna, aligha állitana ilyesmit nyilvánosan, lapok hasábjain és semmi esetre sem fedezné állitását képviselői tekintélyével.

Bizony nem kerül a mi trabukkó szivarjainkba — sajnos — egy szál magyar dohány sem, de az osztrákéba sem, mert bár a magyar dohány a legjobb pipadohány a világon, szivarba épen nem való. A szivargyártásra még némileg alkalmas anyagot felhasználjuk az 5 filléres szivarokhoz, de ezek is csak részben készülnek magyar dohányból. Drágább szivarba semmi magyar dohányt sem használ a jövedék.

Szó sincs róla, hogy belföldi dohányainkat jobban ne értékesithetnök, ha szivargyártási czélokra alkalmasok volnának. Elég kisérletet tett és tesz most is az állam a termelőkkel egyetértve a szivargyártási czélokra alkalmas külföldi dohányfajok meghonositására, de mindez ideig sikertelenül. Más országokban, ahol nincs dohány-monopólium, hasonlóképen sikertelenek maradtak az ily irányu kisérletek.

Minden dohányfajnak megvan a maga hazája. Idegen talajban, idegen éghajlat alatt elveszíti jellegzetes sajátságait. Sem a talaj, sem az éghajlat hasonlósága magában véve nem elég hasonló dohányfajok termesztésére.

Kiváló minőségü, világszerte elismert jóságu dohányfajok sem alkalmasak arra, hogy egymást rendeltetésükben pótolják.

A legjobb Havanna-dohányból sem lehet jó szivarkát készitení s a legillatosabb, leglinomabb, legsárgább török dohány sem alkalmas szivarok gyártására.

Még az egyazon szivarhoz való anyagot is különböző világrészekben kell összeszednünk. A szivarbelet Amerikában, a szivarborítékot Ázsiában. Legjobb szivarbelet szolgáltat a Havanna-dohány, mely Kuba-szigetének északnyugati részén terem. Laikus ugyan nem nagyon örülne meg ennek a nagyrészt apró, rongyos, sötét, némileg fakószinü, gyakran zöldes árnyalatu dohánynak. Pedig ez a külsejére nézve silány palánta az egész világon elismert legjobb szivarbéldohány. Szintén jó, de már másodrendü szivarbelet szolgáltat a Brasilia egyes vidékein tenyésző ugynevezett »Brasil felix« dohány is.

Szivarborítók készitésére alkalmas dohány Ázsia déli szigetein terem: a »Nagy-Szunda« szigeteken. Elsőrendü borítékanyag a Sumatrai és a jávai dohány. Szivarburok (belső borítók) gyanánt pedig többnyire a Fülöpszigeteken termő Manilla dohányt használjuk. Messze vezetne s inkább szakszerü értekezés keretébe tartoznék, ha ezeknek a dohányfajoknak tulajdonságait tárgyalnám s összehasonlitanám azokat a mi földi dohányunk tulajdonságaival. Itt csak a szivarborítékról akarok pár szót szólni: nevezetesen annak színéről.

A szivarborítók színe, kivált a jobbfajú szivaroknál, nem gyakorol oly nagy befolyást azok jóságára, mint azt legtöbben hiszik.

Az egyfaju szivar ugyanazon anyagból készül, s csak kész szivar válogatják szét a csomagolási osztályban színek szerint, tehát az egyfaju szivarok csak legkülsőbb borítékjaira nézve különböznek egymástól.

Ha lebontjuk a szivar borítékát, tapasztaljuk, hogy az spirális fordulatokban van átfonva, vagyis a szivart csak egy rétegben borítja. Tapasztaljuk továbbá, hogy ez a borítók sokkal vékonyabb a szivar vastagságához viszonyitva, mint a szivarka papiroshüvelye a szivarka vastagságához képest, s mégis a szivarka jóságát elsősorban a belsejét képező dohánynak tulajdonitjuk, mig a szivarnál első sorban a borítékot s annak is a szinét tekintjük,

A borítékul szolgáló Sumatra-dohány már azért sem változtatja meg a szivar izét és illatát, mert ennek a dohánynak magának is igen csekély illata és ize van. Megkivánjuk, hogy finom, vékony erezetü, nyulékony, sima és tiszta legyen, de megelégszünk, ha ize és illata közömbös. Akár mint a szivarkapapirosnál.

Épen mert a borítók-dohány ily csekély zamatu és illatu, azért a borítók kivágása alkalmával eleső levélrészeket csak az alsóbbrendü szivarokhoz használjuk fel bél gyanánt, a többi bél közé keverve.

Némely évben alig lehet a piaczokon világos szinü borítók dohányt kapni. Egyáltalában barna dohány mindig több terem, mint világos szinü. Barna a dohány természetes szine; a barna dohány mindig tartalmasabb, mint a világos szinü. Barna, sőt sötétszinü a mi zamatos muskatály-dohányunk is. Termelőink nagyon jól tudják, hogy az értéktelen homoklevelek a legvilágosabb szinüek. A legjobb török dohány, a macedoniai »Ghiubek« nem egyszersmind a legvilágosabb szinü is. A legzamatosabb és legdrágább valódi Havanna-szivarok mind sötét szinüek.

Külföldön, ott, hol nincs dohány-monopólium, egyes gyárosok megfestik a szivarborítékot világos szinüre. A közönség azután elhiszi, hogy ezek egyuttal gyengébbek is. Ha valóban gyengébbek, annak más oka van: az, hogy kilugozzák a dohányt. Az ilyen szivar ugyan könnyü, de sem zamatja, sem illata, sőt gyakorta dohányize sincs.

Az államnak sem méltóságával, sem erkölcsi kötelességével saját polgárai irányában nem fér össze, hogy üzleti érdekek kedvéért a közönséget ily módon félrevezesse.

Nagyon elterjedt téves vélemény nálunk, hogy a dohányt páczolják. Nem páczolják biz azt, csupán annyira nedvesitik meg közönséges vizvezetéki vizzel, hogy kezelés közben ne töredezzék szét és feldolgozható legyen.

Ezekről a dolgokról bárki meggyőződhetik. A dohánygyárak mindenki előtt nyitva állnak. Nem történik azokban eltitkolni való dolog.

Mielőtt befejezném rövid ismertetésemet, meg kell emlékeznem azokról a komolyabb körökben is hitelre találó igazságtalan vádakról, melyekkel sokan a dohánygyári munkásnők erkölcsi életét illetik.

Nem lazábbak bizony azok erkölcsei egyéb társadalmi köreink erkölcseinél.

Sok tekintetben ellenkezőleg kivételes a helyzetük. Az államnak kötelessége általában a közerkölcsök felett őrködni, annál könnyebben teheti ezt a közvetlen felügyelete alá helyezett munkásokkal szemben. E tekintetben a dohánygyárak szolgálati szabályai nagyon szigoruak, de, a munkások dicséretére legyen mondva, erre a szigoruságra nagyon ritkán van szükség. Különben is komoly munka nem igen enged alkalmat az erkölcsi könnyelmüség kifejlődésére. Talán innen van, hogy a munkásnők e tekintetben mintegy testületté tömörülve s egymással teljes szolidaritásban állva, önmaguk küszöbölik ki maguk közül a selejtesebb erkölcsü elemeket. *Szabó György.*

A magyar tengerparton.

A karácsonyi ünnepeket Fiumében és Abbaziában töltöttem, honnan a legszebb impressziókkal tértem vissza fővárosunkba.

Fiumét és környéket leirni hiábavaló munka volna, mert hiszen alig van köztünk egy-kettő, akinek ne lett volna már alkalma a Máv. kényelmes gyorsvonatain rövid félnap alatt hazánk gyöngyét meglátogatni.

Nem is utleirást akarok itt adni, pusztán csak az ottani kávéházi életet ohajtom kissé megismertetni lapunk olvasóival.

Daczára annak, hogy Fiume aránylag kicsiny város, kávéházai mégis elsőrangu szinvonalon állanak. Berendezés tekintetében semmi kivánni valót nem hagynak hátra. Ugyanoly márványasztalok, villamos és gázcsillárok, kitünő billard-asztalok és egyéb szükséges kellékek teszik előkelőkké Fiume kávéházait, mint a mieinket. A kiszolgálás általában kitünőnek mondható, a kávé és egyéb italok minősége minden kritikát kiáll. A kávéházi italok árai meglehetősen olcsóak. Egy egész fekete kávé 10 krba kerül, aminek a kereskedelmi kikötő jelenléte adja a magyarázatát. A pinczérek többnyire olasz nyelvűek, de minden európai nyelvhez meglehetősen konyitanak.

A kávéházak törzsközönségét Fiume kereskedői és hivatalnokai képezik, a nagy forgalmat azonban számtalan magyar, német, olasz, franczia, angol

A legfinomabb palaczksör

a világhirü polgári sörfőzde, alapittatott 1842-ben.

„Pilseni Ősforrás“

nevezetü gyártmánya.

Vidékre **pasteurizálva** küldetik, miáltal 4—6 heti tartósság biztositva, Budapesten házhoz szállitva. Rendelményeket kérjük kizárólag czimünkre, mint a magyarországi vezérképviselethez beküldeni.

Telefon 58—60

Mezey és társa czégnél

Budapest, IX., Ranolder-utcza 4.

ÉRTESITÉS.

Van szerencsém a nagyérdemü helyi és vidéki közönség becses tudomására hozni, hogy

IV., Kossuth Lajos-utcza 4. szám

„Standard“- (ezelőtt Dreher) palotában

egy a mai kor igényeinek megfelelő fióküzletet nyitottam, hol minden elképzelhető uri-, női- és gyermekczipőket a legnagyobb választékban raktáron tartok, valamint mérték szerinti rendeléseket elfogadok, melyek pontosan és lehetőleg gyorsan saját műhelyeimben eszközöltetnek. **30 év óta** fennálló, az egész országban általánosan ismert czégem, mely kitünő munka és jutányos árak által a legjobb hirnévnek örvend, elég biztositékot nyujt, hogy a nagyérdemü közönség ezen uj üzletemben is, hol kizárólag a legjobb minőségü áruk jutányos szabott árakban kaphatók, a legszolidabban lesz kiszolgálva.

Magamat a n. é. közönség további becses pártfogásába ajánlva, vagyok kitünő tisztelettel

Gerő Adolf,

czipészmester.

Ő cs. és kir. Fensége József Főherczeg udvari szállitója, az arany érdemkereszt tulajdonosa, Budapest, V., Fürdő-utcza 2. és Kossuth Lajos-utcza 4. szám.

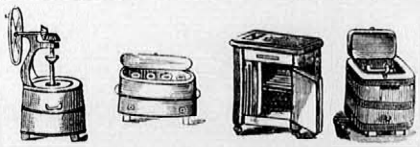

GINDERT ISTVÁN

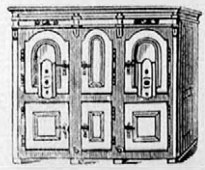

jégszekrény, hütő- és fagyasztó-készülékek,

puhafa butor, konyha és háztartási eszközök gyára

Budapest, VI., Klapka-u. 5

Raktár: VI. Teréz-körut 8.

nemzetiségű idegen csinálja, úgy hogy Fiume minden kávéháza általában kielégítő üzletmenettel bír.

A kávéházak között legelső helyen állanak: a »Central«, a »Grande« és az »Europa«, melyek mindenikében példás rend, kitűnő kiszolgálás és világítás észlelhető.

A »Central« kávéházban igen érdekes és Budapesten nem szokásos módon szolgálják fel a kávét. A kiszolgáló pinczér ugyanis nem a megrendelt kávét hozza, hanem csupán az üres csészét, mellette tálczán a czukrot. A kávét czüst ibrikből önti a vendég szemeláttára a csészébe, ami, eltekintve czélszerűségétől, már csak azért is jó, mert a vendéget föltétlenül meggyőzi a kezelés tisztaságáról. A kiszolgáló egyuttal egy kisebb ibrik tejet is hoz, miáltal megtakarítja azt a fáradságot, hogy a vendég netaláni kívánságát kielégítendő, — ha az illetőnek vagy túlsötét vagy túlvilágos — egy kis tejért vagy fekete kávéért újból vissza kelljen mennie a konyhába. E felszolgálási módszer, tekintettel arra, hogy sok fáradságba nem kerül és a kávéháznak bizonyos érdekességet kölcsönöz, megérdemli az utánzást nálunk is.

Más ujat és érdekeset Fiume kávéházaiban nem tapasztaltam, ha csak azt nem, hogy a kávéházakban olasz és német nyelven kívül inkább hallani bármely más idegen nyelvet, mint a magyart. Nem hiába írja Hegedűs miniszter a »Magyar Tengerpart« legutóbbi számában a következőket:

»Fiume dala: Szép is vagyok, jó is vagyok, csak egy kicsit hamis vagyok!«

Spectator.

Női kiszolgálás. A székesfőváros közrendészeti bizottsága tárgyalás alá vevén az uj szabályrendelet-tervezetet, a női kiszolgálás mellett foglalt állást. A közrendészeti bizottság alig hozott még ennél meggondolatlanabb és károsabb határozatot! Hiába hivatkoznak azok az urak münchení stb. példákra, nálunk Magyarországon a női kiszolgálás általános bevezetése egyenesen veszélyeztetné az egész társadalmat. Hogy miért? Nem nehéz kitalálni. A magyar ember, ha bemegy egy vendéglőbe vagy kávéházba, ahol női kiszolgálás van, a női pinczérben nem a pinczért, hanem a nőt látja. Viszont az a nő, aki a pinczéri pályára adja magát, tudja, hogy minő sorsa lesz és e szerint viselkedik is. Münchenben és egyéb külföldi városokban másképen áll a dolog. Ott a közönség nem vár egyebet a felszolgáló nőtől, mint hogy elhozza azt, amit rendelt. A pinczérnők komoly, szorgalmas és ugyszólván kivétel nélkül tisztességes leányok, míg nálunk ez nem mondható el mindenikről. Ennek azonban nem a pinczernők, hanem közönségünk az oka. És épen ezért kellene teljesen megszüntetni a női kiszolgálást, a miből óriási előnye keletkeznék a közerkölcsiség és közegészségügynek, nem is szólva arról, hogy hány ember lesz munkátalanná, akinek most még van egy kis szaraz kenyere, ha a szabályrendelet a mai alakjában lép életbe.

E. K. E.-gyujtó. Egészséges verseny fejlődött ki a hazai gyujtó-gyárak között. Első sorban az volt a czél, hogy kiszoritsák a külföldi gyujtókat, melyekből több millió korona értékűt fogyasztott a magyar közönség. Most, hogy a külföldi gyujtóknak fogyasztása napról-napra csökken, megengedhetik maguknak azt a fényűzést, hogy versenyre keljenek egymás között és a közönség is helyesen cselekszik, ha a jobb és gazdaságosabb hazai gyujtókat vezeti be háztartásába. Ilyen gyujtók a most forgalomba jött »E. K. E.-gyujtók«, melyek kifogástalan és izléses kiállításukkal, tartós egőképességükkel a legkényesebb igényeket is kielégitik. Ezeket a gyujtókat az »Unio« magyar általános gyufagyár részv.-társaság Budafokon hozta forgalomba s hogy mindenféle megrendelésnek eleget tehessen, egyszerre többféle faju gyujtót bocsát a közönség használatába: »E. K. E. biztonsági gyujtót«, »E. K. E. robogó szalongyujtót«, »E. K. E. vihargyujtót« stb. Az elnevezés az Erdélyi Kárpát-Egyesület nevének kezdőbetüi után történt, melynek kulturális jótékony czéljaira az E. K. E. gyujtók eladási árából 5%-ot ad a hazafias czég. Természetesen a czég gyujtói tiszta magyar gyártmányok, melyek a budafoki gyárban készülnek, ahol csak magyar munkásokat alkalmaznak és magyar nyersterményeket dolgoznak fel. Felhívjuk a közönség figyelmét az uj gyujtókra, melyek sokkal jobbak és sokkal gazdaságosabbak, mint a most forgalomban levő többi efféle gyujtók. A magyar gyujtóiparnak csak dicséretére válik, hogy nemcsak ki tudja szoritani a külföldi gyujtókat, de itthon versenyezni is tud egymás között. A közönségnél természetesen a jobb gyujtó fog győzni, ami nem árt a többi hazai gyáraknak, mert ez csak sarkalni fogja, hogy azok is megközelitsék jóságban, kiállitásban és praktikus kivitelben az E. K. E.-gyujtókat.

Szerkesztői üzenetek.

V. B. Budapest. Ön téved. Mi soha senkit sem támadunk, senkit ráfogásokkal nem illetünk. Megelőző czikkünkben, melyben az ellenünk kibocsátott körözvényben foglaltakat utasitottuk vissza, pusztán csak azt konstatáltuk, hogy annak a bizonyos »előkészitő-bizottságnak« kellemetlen a mi hivatalos jellegünk. Ezt különben felesleges volt megirnunk, mert hiszen maga a körözvény mondja, hogy sajnálja, hogy lapunk a Bp. K. I. hivatalos közlönye. Még ma sincs fogalmunk arról, ki rejtőzik az »előkészitő-bizottság« álnév alatt, de most már nem is kutatjuk, mert a t. »bizottság« a mult ho 4-iki társasvacsorán megnyőződhetett róla, minő »kedvező« fogadtatásban részesült a circulare. Ipartársulatunk kiváló elnöke és alelnöke rossz tréfának minősitette az egész dolgot, ebbe mi is belenyugszunk és e tárgygyal ezután nem is foglalkozunk többé. Csodáljuk tehát, hogy — mint ön irja — czikkünkben olyas kifejezést talált, mely arra enged következtetni, hogy mi bárkit is gyanusitunk az ellenünk inditott hajszával. Szó sincs róla. Ezt nem tehetjük, mert semmi, de semmi bizonyitékunk nincsen. Ha tudnók, kitől ered, — legyen nyugodt, nem haboztunk volna megirni. Végül még megjegyezzük, hogy az egész támadás oly naiv, a körözvény stylusa pedig oly kezdetleges volt, hogy valóságos esztelenség volna tőlünk még csak arra is gondolni, hogy azt művelt uri ember, notabene tollforgató ember inditotta és illetve irta volna. Ha lapunk tiszteletben megőszült v. szerkesztőjét névszerint nem emliti vala a körözvény, az egész dologra ügyet sem vetettünk volna. — **Sz. J. Budapest.** Várjuk a folytatást. — **K. L. Losoncz.** A jövő számban. — **K. Zs. Pásztó.** A nőegyleti bálhoz sok sikert! — *Több kéziratról a jövő számban.*

A lanyha idő beálltával

a finoman fűszerezett

ERDÉLYI savanyukáposztánk

szétküldése megkezdődött.

Ajánljuk azt kötelezettség nélkül

bérmentve minden magyar vasuti állomáshoz, **hordóval együtt 22 koronával** métermázsáját elegysulyt számitva, 70—100 kilogrammig uj fenyőfabödönben, 150 kilogr. felül jó erős tölgyfahordóban szállitjuk a káposztát.

Előttünk ismeretlen czimeknek csak előleg és utánvét mellett szállitunk.

Nagyobb vétel esetén külön ajánlat.

Edények, jó állapotban, esetleg vissza is vétetnek.

„Transsylvania" konzervgyár

mint szövetkezet

Déva (Hunyadmegye).

Árjegyzék gyümölcs-, veteményes- és gombakonzervekről kivánatra bérmentve megküldetik.

SEC SEC

Talisman

TÖRLEY JÓZS. ÉS T^SA

Promontor

(Budapest)

DEPOSÉ.

Hirmann Ferencz érczáru-gyára

Budapest, VII., Csányi-utcza 9. sz.

Gyárt

= sörkimérő-készülékeket =

légnyomással és szabad. léghűtővel.

Elvállal régi készülékek átalakitását.

Nagy választék

bor- és sör-csapokban,

valamint mindennemű szivattyukban.

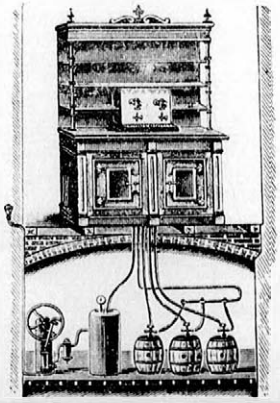

Erzeugt **Bierschank-Apparate**

mittelst **Luftdruck**

mit **patentirtem Bierkühler.**

Übernimmt die Umänderung alter Apparate.

Auswahl

in Wein- und Bierpipen,

sowie aller Gattungen Pumpen.

Hirdetmény.

Ezennel közhirré tétetik, hogy a **Magyar Kir. Szabadalmazott Osztálysorsjáték (VII. sorsjáték)** 6. osztályának huzásai **f. évi márczius hó 19-től április 15-ig** tartatnak meg, még pedig a következő napokon:

Márczius 19, 20, 21, 22, 23, 26, 27, 28, 29, 30, Április 1, 3, 4, 6, 9, 11, 12, 15.

A huzások mindig d. e. 9 órakor kezdődnek, és **a magyar királyi ellenőrző hatóság** és **királyi közjegyző** jelenlétében nyilvánosan történnek a huzási teremben (IV., Eskü-tér, bejárat a Duna-utcza felől). A sorsjegyeknek a VI. osztályra való megujitása a játékterv szerint minden igény különbeni elvesztésének terhe alatt 1901. márczius hó 12-ig eszközlendő.

Budapest, 1901. márczius hó 3-án.

Magyar Királyi Szabadalmazott Osztálysorsjáték Igazgatósága.

Lónyay. *Hazay.*

Szimon István

füszer-, csemege-, tea-, rum- és cognac-kereskedés

Fő-üzlet: **Budapest, Váczi-körut 12.**

Fiók-üzletek: Váczi-körut 60. ⁂ Teréz-körut 35. ⁂ József-körut 14.

Ajánl mindennemű füszerárut, kül- és belföldi csemegéket mint halak, sajtok, husnemüek, angol és belföldi tea-sütemények. Martell, Courvosier, és Curlier frères és Augier frères-féle **franczia cognac,** gróf Keglevich István-féle és saját töltésü **magyar cognac,** Pommery, Moët-Chandon, Heidsieck, Roeder, Veuve-Cliquot, Mumm, George Goulet és Piper-Heidsiek-féle **franczia pezsgőbor.**

Egyedüli főraktára a hirneves pozsonyi Huber J. E.-féle **Gentry-Club** pezsgőnek (az Országos Casino pezsgője).

Legfinomabb nyugatindiai kávéfajok kilója kor. 2.40-től feljebb.

Mindennemü angol **mártások,** Louis fréres-féle franczia, Batty-féle angol és belföldi **mustár.**

Franczia és bozeni **főzelék-conservek.** — **Befött-gyümölcs és ízek.** — Prágai és pilseni **sódar és császárhus.** — Debreczeni **kolbász és szalonna.** — Franczia és Warhanek-féle **szardiniák, ajókaszelet és gyűrű.** — Kelettengeri **hering.** — Orsovai nagyszemü sótalan és Elbe **caviár, osztriga,** az idény alatt **friss tengeri hal és rák.** — **Mindennemü sajtok.**

Franczia és hollandi likőrök, Bordeauxi és spanyol borok.

Vidéki megrendelések a legnagyobb pontossággal, ingyen csomagolás mellett lesznek eszközölve. — Kimerítő árjegyzék kivánatra bérmentve küldetik.

Telefon-összeköttetés mind a négy üzlettel.

Legujabb a villamos világitás terén

ugy izzó-, mint ivlámpákban 50—60% áram-megtakaritás.

Reflektor-villamos-izzó-lámpák

60% áram-megtakaritás

rendkivül fehér fénye által kiválik, jelesen kirakatokban és irodahasználatokra alkalmas, darabja 4 korona.

Közönséges izzólámpák 35—40% megtakaritása

darabja 1 korona.

Szenzáczió az ivlámpákban!!

„Regina" ivlámpák

a párisi világkiállitáson nagy éremmel kitüntetve, szénczerélés 200 óránként minden külön vezeték nélkül rendes izzólámpa vezetékkel; fehér, tiszta és csendes világitás, 50%-al az eddigieknél alacsonyabban is kifüggeszthető, miáltal teljesen fölöslegessé válik eddigi kellemetlen magas vezeték. Ez által 30 százalék gyertyafényt nyerünk.

Egyedüli elárusitó Ausztria-Magyarország részére:

Budapesten, Steiner S. és Tsa, Váczi-körut 38.

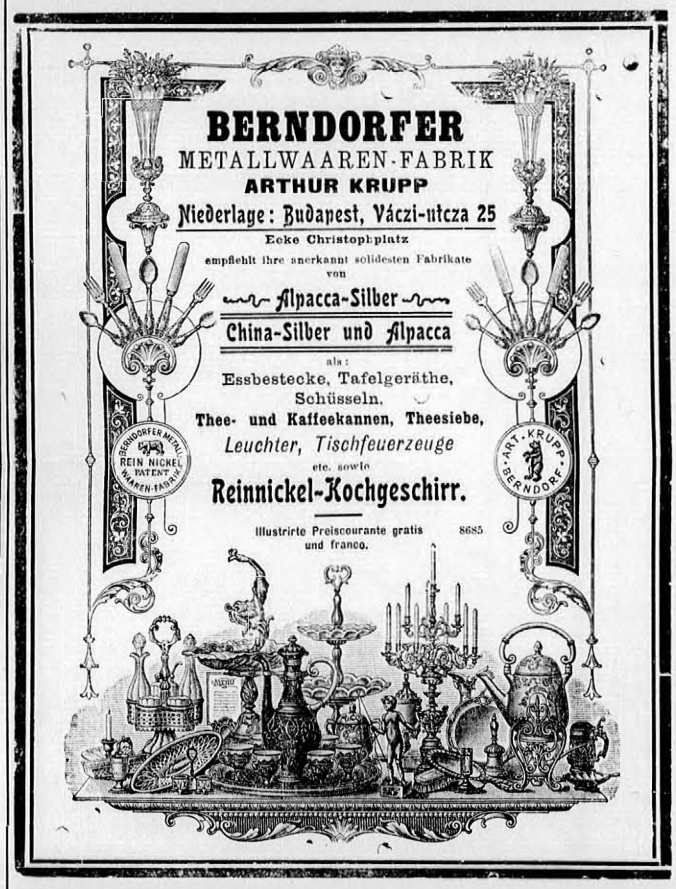

Tsink-Myra

folyékony crême

(teljesen zsirtalan)

Az orosz arisztokraczia **legkedveltebb szépitőszere,** mely állandó használatban van elismert kiváló szépségeknek.

Mint megbecsülhetetlen legjobb szépitő-szer törvényesen van védve. — Használati utasitással együtt

nagy üveg **3 korona,** kis üveg **2 korona.**

Kapható a feltalálónál:

Szmik Gyula városi gyógyszertárában **Ó-Becsén,**

valamint gyógyszertárakban és drogueriákban

Alapittatott 1825

A HUBERT J. E. pozsonyi czég pezsgőborainak

GENTRY CLUB

EXTRA DRY és TRIPLE SEC

(AZ ORSZÁGOS KASZINO PEZSGŐJE)

Vezérképviselete és főraktára **SZIMON ISTVÁN**-nál Budapest V., váczi-körut 12. sz.

TELEFON.

Alapittatott 1825

CHRISTOFLE & Cie.

cs. és kir. udvari szállitók,

legmagasabb kitüntetés minden kiállitásnál.

Magyarországi főraktar

WADLSTEINER F.-nél

üveg-, porczellán-, fayence- és majolikaáruk

gyári raktárában

BUDAPESTEN

IV. ker., Váczi-utcza 2. sz.

Christofle a valódi ezüst egyedüli pótlója.

12 leves kanál	16.50	1 mártás-merő	3.50
12 villa	16.50	1 czukorpor-kanál	3.50
12 kés	17.—	1 halas-készlet	9.—
12 kávéskanál	8.50	4 palaczkalj	8.50
12 csemege-kés	15.—	1 mustártartó	5.50
12 csemege-villa	15.—	1 kettős sótartó	2.25
12 csemege-kanál	15.—	1 saláta-készlet	6.—
1 leves-merő	5.30	1 felvágó-készlet	7.50
1 tej-merő	3.20	1 czukor-fogó	1.75
1 főzelékes-kanál	4.—	1 eczet-olajállvány	15.—
1 kompotos-kanál	3.50	1 kabarett-villa	1.50

Egy, télen ugy mint nyáron jól látogatott

Vendéglő

a fogaskerekü vasut-állomással átellenében, eladó. Hol? Megtudható e lap kiadóhivatalában.

BORHEGYI F.

ezelőtt Lápossy F. és társa

palaczkozott bor, pezsgő, likőr, cognac, rum és tea

főraktára

BUDAPESTEN, Gizella-tér 1. sz. (Haas-palota)

ajánlja a legjobb

franczia és magyar pezsgőket,

cognacot és likőröket gyári árakon

Belföldi borait az első hirneves bortermelőktől a legjutányosabb áron szolgáltatja.

Videki megrendelések gyorsan és pontosan teljesittetnek.

Franczia pezsgőbor-gyárosok

Louis François & Comp.

csász. és kir. udvari és Fülöp szász-coburg-gothai herczeg Ő Fensége udvari szállitói.

Diplome d'Honneur Lissabon. **Promontor.** *Arany érem* Páris, Nizza, Temesvár, Anvers.

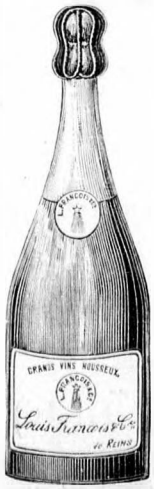

Van szerencsénk becses tudomására hozni, hogy mi az egyedüli franczia pezsgőbor-gyárosok vagyunk Magyarországon és czégünk mint ilyen a budapesti kereskedelmi- és váltótörvényszéknél 17,151. sz. a. bejegyezve van.

Főraktár: **Borhegyi Ferencz** *ezelőtt Lápossy*

Budapest, Haas-palota.

Vezérképviselőség: **Ruda és Blochmann, Budapest.**

Buschmann F. könyvnyomdája Budapest. Haris-bazár